

Revija Zveze društev upokojencev Slovenije

**Srečanje
pomurskih
literatov**

**Prof. Vida Bogataj
predala vodenje**

**Kljub poletju
nemoteno
delo komisij**

**Pokrajine aktivne
kljub omejitvam**

BESEDA VODSTVA	3
V ŽARIŠČU	
6. redna seja SeKoS	4
DUPDS - prof. Bogatajeva predala vodenje Lahovi	5
2. redna seja Komisije za pokojninsko politiko	6
STROKOVNO PERO	
Kje smo po epidemiji?	7
MEDNARODNA DEJAVNOST	
Zloraba starejših je bila v porastu med pandemijo Covid-19. Skrajni čas je, da jo vzamemo resno!	8
EURAG, Evropska federacija starejših opozarja	8
EURAG sporočilo za javnost, 2. julij 2020.	9
STAREJŠI ZA STAREJŠE	
Starejši za starejše v času pandemije.	10
INTERVJU	
PRODOR (promocija dolgotrajne oskrbe).	12
SPOROČILA UREDNIŠTVA IN VODSTVA ZDUS	13
UTRIPI V POKRAJINSKIH ZVEZAH	14
EVROPSKO PISMO	
Franc Bogovič SLS/EPP.	22
ŠPORT IN REKREACIJA	
Štajerska upokojenska balinarska liga	24
Znova turnirji v taroku.	24
KULTURA	
5. likovna kolonija v Malečniku	25
Srečanje Pomurskih literatov	26
V SPOMIN	
Slovo Antona Pravička	26
JUBILEJI	
Boris Janez Bregant, osemdesetletnik (23. julij 1940).	27

Slovenski upokojenci so v času epidemije Covid-19 postali zelo nevhvaležen segment celotne populacije prebivalcev naše, podalpske dežele. Morebitno zboleli za frdamanim virusom ne bodo deležni bolnišničnih postelj, ampak bodo morali biti zadovoljni z zabojniki. Že tako preveč upokojencev pa najeda tudi fiskus in ... no se bodo že domislili spet česa, kar bo zavrelo kri v poapnenih žilah, dvignilo pritisk (posledično priklicalo še Matildo) in zmanjšalo populacijo starejših. Ja, saj so sami stroški s pezonisti. Penzije, arcnije – take in drugačne – no, oboje pa so kar precej zasoljene. Tudi tiste na recept! Prestrašimo jih, si je najbrž dejal nekdo od strahotno pametnih na Gregorčičevi. Zasejmo strah v iztrošene kosti in žile, in ni vrag, da se bo nekaj izcimilo iz tega.

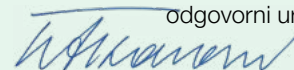
No, prijatelj Zdravko, ki je tudi predsednik DU Piran, je organiziral letno srečanje svojih članov tik pred vnovično prepovedjo zbiranja več kot 50 oseb. Nak! Kacin je prepoved najavil zvečer, v TV Dnevniku, srečanje pa je bilo predvideno naslednji dan. Meso je bilo v paci, malvazija že pretočena v flaškone, nekdanje slovensko pivo je bilo na hladnem in malo je manjkalo, pa bi bili na hladnem tudi vsi člani DU Piran, ki so se družili v Luciji ob upoštevanju vseh zapovedanih higienskih ukrepov. Krščen Matiček! Po dveh, treh urah druženja, pa so ob zvokih siren pridrveli pripadniki specialnih enot Policije, v neprebojnih jopičih, do zob oboroženi in popisali vse prisotne, tudi nekdanjega miličnika Zdravka (da ja ne bo kdo rekel, da imajo taki kak privilegij, in da policija milici gleda skozi prste). Tako! Naj se ve, da so slovenski penzionisti zares trn v peti tudi policiji, ne le proračunu.

Za konec pa malo pelina.

Skladno z vladno uredbo, bi lahko vodja policijske patrulje, ko je spoznal, da ne gre za shod kake hudodolske združbe, izrekel organizatorju le opomin, pa ga ni. Vse člane DU Piran so popisali in prejeli bodo (upam da ne) položnice, zaradi kršenja uredbe o zbiranju na prostem več kot 50 oseb. Njih je bilo okoli 60!

Črt Kanoni,

odgovorni urednik

ZDUS PLUS - MESEČNA REVIVA ZVEZE DRUŠTEV UPOKOJENCEV SLOVENIJE

Za izdajatelja Janez Sušnik, predsednik ZDUS. Odgovorni urednik Črt Kanoni. Tel: 01/62 05 481 e-pošta: crt.kanoni@zdus-zveza.si Naslov uredništva: ZDUSplus, Kebetova 9, 1000 Ljubljana. Tel: 01/519 50 86 e-pošta: urednistvo@zdus-zveza.si Uredniški odbor: Vera Pečnik, Jožica Puhar, Slavica Bučan, Mateja Peršuh, Lara Valič, Jože Miklavc in Črt Kanoni. Dopisniki PZDU: Celjska - Milena Brečko Poklič, milena.poklic@gmail.com 041/629 820; Dolenjska in B. krajina - Marija Golob 041 370 560 Gorenjska - Slavica Bučan, slavica.bucan56@gmail.com 041 347 030 Koroška - Željko Kljajič, zkljajic.kljajic@gmail.com 031 387 660 Pomurska PZDU - Vijola Bertalanič, vijola.pppzdums@gmail.com; Posavska PZDU - Marija Krušič, makru27@gmail.com; 051 725 412 S. Primorska - Majda Marinič, babicamm@gmail.com; Šaleška PZDU - Jože Miklavc, joze.miklavc@gmail.com; 041 693 369; PZDU Zasavje - Milena Dimec, dimec.milena@gmail.com; 051 438 236 PZDU Z. Podravje - Irena Ferluga; PZDU Ljubljana z okolico – Aleš Kardelj, 041 613 692, ales.kardelj@gmail.com Tajnica uredništva: Karmen Šparovec – Terekhov, Lektorica: Barbara Borko; Tisk: Schwarz print d. o. o., Ljubljana; Oblikovanje in priprava za tisk: NEBIA d. o. o., Nepodpisani članki so last uredništva, oz. ZDUS. Naklada 3.500 izvodov. Cena 0,99 EUR ISSN 2591-0205 Revija je vpisana v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 2192. Naslovnica: Profesorica Vida Bogataj, dolgoletna predsednica DUPDS Fotografija, Č.K.

Dnevi
medgeneracijskega
sožitja

ZDUSplus

Drage bralke in bralci, upokojenke in upokojenci!

Poletje ni ravno čas, ki bi spodbujal ustvarjalnost. Poletne šolske počitnice in dopusti niso brez razloga prav v tem času. Na žalost pa naše dinamično življenje in dogajanja v njem za to puščajo vse manj prostora in dajejo vse manj možnosti. Upam, da ste si v juliju, in si boste tudi v avgustu, lahko vzeli nekaj časa za svoj oddih in malo rekreacije. Vem, da ste mnogi del prostovoljskih programov, ki so letos, bolj kot kadar koli prej, del potrebnega vsakdanjega dela. Pa vendar je potrebno nabrati moči, da bomo vzdržali, saj konca spremenjene podobe delovanja družbe še ne moremo pričakovati na kratki rok.

Kot za mnoge stvari, povezane z nami starejšimi in upokojenimi, je tudi razumevanja za nujno obnavljanje telesnih in psihičnih moči ter vzdrževanje kondicije v družbi malo, pojmovanja pa popolnoma zgrešena. To sem sama doživela, ko sem ob razgovoru o možnih terminih sestankov povedala, da grem „na dopust“. Še preden sem uspela dodati, da spremljam družino, ki ima v tem času dopust, sem že dobila odziv z besedami: „Ha, ha, penzionist, pa na dopust!“ V mislih se mi je prikazala vsa plejada naših govorjenj o enakopravnem obravnavanju oseb vseh generacij, o tem, da se človekove pravice nikoli ne postarajo, da z rekreacijo in aktivnim življenjem ohranjamo našo sposobnost prispevati družni dokler le zmoremo, da s tem družbi prihranimo znaten obseg finančnih sredstev, ker manj potrebujemo zdravstvene storitve in manj obremenjujemo tovrstne izdatke, da se moramo sami naučiti in naučiti druge prepoznavati diskriminatoren odnos in še kaj.

Opisani odziv je zanimiv primer indoktriniranega staromrznštva, ki se ga človek enostavno ne zaveda, čeprav deluje v sferi dela za ljudi.

Poletje pa nam „streže“ tudi drugače. Kolikor daleč nazaj se spomnim, se v upravi ponavlja enak ritem dogajanja. Upravni uslužbenci nekako do poletja pripravijo predloge zakonov ali njihovih sprememb, deklaracij, ukrepov in podobnih dokumentov in jih dajo v javno razpravo – preko poletnih dveh mesecev, ko je največ dopustov. Tja se odpravijo tudi sami. Javna razprava pa – manj kot je predlogov in pripomb, bolje je. Tudi letos ni mnogo drugače, le da so pojavi s korono virusom nekoliko premetali ritem dogajanj in mnogokje preprečili mirno uživanje poletja tudi tistim, ki bi si v drugačnih okoliščinah to lahko privoščili. Pred vsemi, ki smo družbeno aktivni in želimo kaj prispevati, pa je naloga prebirati, še enkrat prebirati, pisati ... Vsi predlagatelji, tako na domačem javnem prizorišču kot v tujini, povratne informacije na svoje predloge pričakujejo že v začetku septembra. V drugi polovici pa že tečejo razpravni mlini. Le da tokrat v večini organov in inštitucij, vsaj v tujini, virtualno, kar niti ni slabo, če pomislimo na stroške potovanja in tveganja, ki so letos z njimi povezana.

Tudi naši organi na nivoju zveze in posamezni strokovnjaki se temu procesu ne moremo izogniti. Sami pripravljamo informativno brošuro „Organizirane oblike zagotavljanja kakovostne starosti“; sodelujemo v razpravah in pri oblikovanju predlogov za usklajevanje pokojnin; sodelujemo pri pripravi zakonodajnih predlogov – dol-

gotrajna oskrba, spremembe stanovanjske politike, spremembe zakona o gradbeništvu, zakon o medijih; pri razvojnih dokumentih – Nacionalni program socialnega varstva od 2021 do 2027, Uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja OZN, Strategija razvoja evropske mreže organizacij starejših AGE od 2022 do 2025; pri oceni osnutka zaključkov in pripravah na dve septembrski mednarodni konferenci – o digitalizaciji in starejših, od tega ena na ministrski ravni, v organizaciji nemškega predsedovanja Svetu EU; v pripravah na razpravo z evropskimi poslanci ob formalnem oblikovanju Interesne skupine za solidarnost med generacijami v Evropskem parlamentu.

V prvem polletju smo z racionalno porabo sredstev, z delom od doma, s prerazporejanjem zadolžitve, z virtualnimi sestanki in deloma s pomočjo koriščenja od države zagotovljenih možnosti čakanja na delo, na nivoju društev pa tudi s prostovoljnim angažiranjem svojih sredstev, ko ste v okviru programa Starejši za starejše nudili pomoč in zagotavljali socialne stike kolegom v izolaciji, uspeli zagotoviti poslovanje in dejavnosti brez posebnih posegov. Krčenje razpoložljivih sredstev, kot posledica zmanjšanja letošnjih gospodarskih rezultatov v državi in izpada nekaterih prihodkov, pa nas za drugo polletje sili v nadaljnjo racionalizacijo in iskanje ustreznih rešitev za ohranitev dejavnosti v celotni organizaciji in čim bolj smotno delovno obremenitev kadrov na ZDUS.

Jožica Puhar, podpredsednica

6. redna seja SeKoS

Uvodoma je Jožica Puhar pozdravila prisotne in pojasnila okoliščine ob prevzemu vodenja SeKoS. Nakoščilo se je kar nekaj pobud in v pričakovanju, da sorodno oz. podobno razmišljamo, je potrebno preveriti, ali je tako. Če ni, je potrebno razmisliti, kje smo obstali. Šest točk dnevnega reda je bilo tokrat na mizi. K zadnji je Jožica Puhar dala pobudo za predlog sprememb in dopolnitev sporazuma SeKoS. Glede na samo udeležbo na seji je predlagala, da bi po njej napisali vljudno pismo vsem, da ocenjujemo, da bi bilo primerno izmenjati informacije in se poenotiti v odzivih na dogajanja.

Nika Antolašič je pri pregledu izvršitve sklepov prejšnje seje dejala, da so bili s sprejemom na seji izvršeni sklepi 1., 2., 3., 5. in 6. K 3. sklepu je bila podana ugotovitev, da se je februarja izteklo polletno obdobje in bo to predmet ene od prihodnjih sej. 5. sklep ni bil izvršen, saj v času med sejama ni bilo predlogov kandidatov za člane koordinacijske skupine.

Jožica Puhar je k 4. sklepu dodala, da je bil predlaganih več zadev, tudi takih, ki so za naše delovanje manj sprejemljive. V politično kadrovanje se vsekakor ne bomo vmešavali, volilna zakonodaja pa je po-

Miroslav Marc, Sinteza

Jožica Puhar je dodala, da je ZDUS že vložila predlog za spremembo volilne zakonodaje in za tem predlogom ZDUS še vedno stoji. Prisotne je seznanila še o delu v Svetu Vlade RS za aktivno staranje in medgeneracijsko sodelovanje ter delovni skupini za pripravo akcijskih načrtov uresničevanja Strategije dolgo-

vztraja, da se povrne za 5,6 % pokojnin, ki še niso bile usklajene – kot poročila za nazaj. Prav tako zagovarjajo izredno usklajevanje.

Jožica Puhar je povedala, da smo na DeSUS in MDDSZEM poslali predlog vsebin dela Urada za starejše, zdaj za demografijo. Vsebine so bile sprejete na Strokovnem svetu ZDUS preteklo leto na osnovi prispevka Tomaža Banovca in dopolnjene ter potrjene na Strokovnem svetu ZDUS. Gre za vsebine, ki bi jih urad moral neobhodno pokrivati.

Miroslav Marc je dejal, da je prepričanje predsednice DeSUS, da bo demografski sklad rešil vse, popolnoma zmotna. Moti ga tudi, da ima ZDUS kot osnovno orientacijo socialni status upokojencev. Meni, da bi morala ZDUS nastopiti bolj energično pri upravljanju države in pri ustanovitvi demografskega sklada.

Andrej Cetinski se je usmeril k nazivu Urada za starejše, ki nakazuje na to, da starejši potrebujejo specifično obravnavo. Poleg problemov pa imajo starejši tudi velik intelektualni potencial, ki ga mladi nimajo, in tega ne znamo izkoristiti. Problem niso le upokojenci, tudi starejši so še zaposleni. Glede aktivnosti za izboljšanje gmotnega položaja upokojencev, ki ga je pripravila ZDUS, stališča ostajajo nespremenjena. Usmerjeni smo k izvrševanju ukrepov, ki bi naj izboljšali gmotni položaj upokojencev. Aleš Golja je dejal, da v SUS podpirajo

Glede aktivnosti za izboljšanje gmotnega položaja upokojencev, ki ga je pripravila ZDUS, stališča ostajajo nespremenjena.

Usmerjeni smo k izvrševanju ukrepov, ki bi naj izboljšali gmotni položaj upokojencev. Aleš Golja je dejal, da v SUS podpirajo predloge, nasprotujejo pa glavarini. Meni, da je korona kriza preglasila vse zahteve za izboljšanje položaja starejših.

dročje, ki nas zanima, in ko bo to aktualno za razpravo, se bomo tudi vključili. Andrej Cetinski je dodal misel, da je Slovenija v kaotičnem stanju. Po njihovi oceni politika sliši le še pozive velikih organizacij civilne družbe, kot je npr. ZDUS, zato ocenjuje, da bi se ZDUS morala aktivirati s ciljem sanacije takega političnega stanja.

Jožica Puhar je predlagala, da se skuša spremembe doseči prav na točkah, ki bi sanirale položaj starejših, Miroslav Marc pa je dodal, da je v Sintezi glavna skrb sprememba volilnega sistema. Opozoril je na vse slabšo kadrovske strukturo, ki jo dobimo z vsakokratno novo vlado.

žive družbe, ki je nastala pod okriljem MDDSZEM. Pohvalila je Mijo Pukl, ki je do svojega odhoda storila veliko. Z novo vlado je akcijski načrt poniknil in se niti ne ve, ali je sploh šel v obravnavo na Vlado RS. Sicer pa je v njem kar nekaj rešitev za starejše. Od Urada za starejše, programa Starejši za starejše, izobraževalnih programov, financiranja rekreativne, športne in kulturne dejavnosti za starejše, do usposabljanja za preprečevanje nasilja ipd. Aleš Golja je k prizadevanjem za izboljšanje položaja starejših omenil, da je zahteve potrebno doseči, najlažje pa se jih doseže s pritiski. SUS sicer tudi še vedno

predloge, nasprotujejo pa glavarini. Meni, da je korona kriza preglasila vse zahteve za izboljšanje položaja starejših.

Skupno stališče je, da bi v jeseni začeli z večjimi pritiski.

Pri zadnji točki dnevnega reda je Jožica Puhar dejala, da je glavna skrb obstoje-

čega sporazuma **spremljanje Strategije dolgožive družbe**. Malo bi dopolnili vsebine oz. posodobili sporazum. Jeseni, ko bi se ponovno sestali, pa bi o tem razpravljali.

Miroslav Marc je vprašal, kako bo z Dnevi medgeneracijskega sožitja, na kar je

Jožica Puhar odgovorila, da jih letos vsekakor ne bo, drugo leto bodo v maju, če bodo razmere to dopuščale. Omenil je še, da naj bi imeli okroglo mizo o političnem kadrovanju, na kateri so v Sintezi pripravljene aktivno sodelovati.

Po zapisniku pripravil, Toni Krčan

DUPDS - prof. Bogatajeva predala vodenje Lahovi

Društvo upokojenih pedagoških delavcev Slovenije (DUPDS), organizirano v osem regijskih sekcij, deluje že skoraj 30 let. Letni zbor članov (ZČ) za leto 2019 smo izvedli 3. julija 2020 v veliki dvorani ZPIZ. Programska zasnova je izvedbo opredelila na dva dela – uvodni kulturni in poslovni. Žal je ZČ potekal glede na izvedbene pogoje trenutne zdravstvene situacije precej okrnjeno. Kljub temu so se vsi izvajalci, tako uvodnega kulturnega kot poslovnega dela, zelo potrudili. Predsednica Vida Bogataj se jim je oddolžila z zahvalnimi besedami.

K uvodnemu kulturnemu delu so se na vabilo društva odzvali nekateri vabljeni gosti. Predsednica društva Vida Bogataj se jim je zahvalila za prisotnost in jih predstavila. Vlasto Nussdorfer, svetovalko predsednika republike in ambasadorke slovenskega Društva Radi pišemo z roko, Marijano Jazbec, idejno vodjo in predsednico društva, Vero Pečnik, podpredsednico ZDUS, Črta Kanonija, odgovornega urednika mesečnika ZDUSplus in Avguštin Zupančič, predstavnico SVIZ.

ZČ je potekal ob prijetni glasbeni spremljavi članice Sekcije za Gorenjsko mag. Marije Tome – citre in Cirila Debeljaka – tamburica.

Vodilna misel uvodnega kulturnega dela letošnjega ZČ je bila usmerjena v sodelovanje našega društva, partnerja slovenskega Društva Radi pišemo z roko. Mentorice v posameznih sekcijah DUPDS so idejo in cilje projekta razvijale v medgeneracijskem delovanju v OŠ in domovih za starejše. Na ZČ so bili prikazani dosednji dosežki na razstavljenih plakatih, z različnimi eksponati (pisnimi, inicialkami, pisanja povezana v Rastoči knjigi ...). Vsaka posamezna mentorica nas je seznanila z

Podpredsednica ZDUS Vera Pečnik, se je zahvalila za vloženi trud in delo dosedanjih predsednic DUPDS, profesorici Vidi Bogataj

bistvom projekta in nam približala pomen razvijanja projektne dejavnosti. Mentorice DUPDS so tesno sodelovale z mentoricami v zavodih izvajanja v OŠ in v domovih za starejše. Vsem OŠ in njihovim sodelujočim učiteljicam ter mentoricam DUPDS smo izročili društveno priznanje – listino Zahvala. Po končani predstavitvi so nam gostje v nagovorih izrazili pohvale in zadovoljstvo z doseženimi rezultati projektnega ustvarja-

nja. To nas je v DUPDS prepričalo, da smo zastavili pravo pot, in spodbudilo oživljati projekt v širši družbi.

Podpredsednica Vera Pečnik je Vidi Bogataj poklonila šopek rož v zahvalo za strokovno in vztrajno vodenje DUPDS ter prostovoljno sodelovanje v ZDUS. Nato je trem članom DUPDS podelila priznanja ZDUS. Eti Chvatal, Ljudmili Conradi in Branku Dobravcu.

Vida Bogataj se je vsem članom zahvalila za dolgoletno prizadevno in uspešno sodelovanje. Na kratko je opisala začetke in potek preteklega dela društva. Poseben poudarek je namenila članici sekcije za Gorenjsko, Majdi Mencinger, kot pobudnici in soustanoviteljici društva. Zahvalo je namenila tudi Vidi Bukovac, nekdanji predsednici društva in prejšnji predsednici sekcije Celje, za njeno prizadevno ustvarjanje dobrih pogojev za uspešno delo društva.

S to podelitvijo priznanj smo zaključili uvodni kulturni del in nadaljevali s poslovnim delom. Potrdili smo vsa letna poročila in se seznanili s poročilom volilne komisije. Dosedanjim vodstvenim članom in drugim voljenim ter imenovanim članom DUPDS je potekel mandat. Volilna komisija je izvedla vse postopke, razrešila prejšnje organe in po spremenjenih določilih novo sprejetega Statuta predlagala novo vodstvo: predsednica Urška Lah, podpredsednik Marijan Turičnik ter sporočila nove člane voljenih komisij (VK, NO, ČR). Predlog so delegati ZČ v celoti potrdili.

Vida Bogataj se je vsem članom zahvalila za dolgoletno prizadevno in uspešno sodelovanje. Na kratko je opisala začetke in potek preteklega dela društva. Poseben poudarek je namenila članici sekcije za Go-

renjsko, Majdi Mencinger, kot pobudnici in soustanoviteljici društva. Zahvalo je namenila tudi Vidi Bukovac, nekdanji predsednici društva in prejšnji predsednici sekcije Celje, za njeno prizadevno ustvarjanje dobrih pogojev za uspešno delo društva. S simboličnim spominkom se je zahvalila tudi tistim dolgoletnim sodelavkam, s katerimi so nesebično združevale svoje znanje in predanost za priznane društvene uspehe. Prav tako je obdarila člana novega vodstva in jima zaželela uspešno vodenje društva. Marijan Turičnik se je v imenu celotnega članstva zahvalil Vidi Bogataj, soustanoviteljici društva, za njeno dolgoletno uspešno delovanje, še posebej za njeno desetletno vodenje društva. Poudaril je njeno neizmerno voljo in energijo za doseganje odličnih rezultatov pri različnih pro-

gramskih in projektnih zadolžitvah ter za vzpostavljanje priznanega statusa društva v širši družbi. Dolgoletna članica Anči Skok, ustanoviteljica in prejšnja predsednica sekcije za Savinjsko dolino, se je pridružila z iskrenimi prijateljskimi besedami. V imenu vseh članov društva sta Vidi Bogataj podarila šopek cvetja in spominski album fotografij, ki prikazuje njeno zelo pomembno delovanje v njem. Z dodatnimi darili so ji izrekle zahvalno, priznanje tudi njene sočlanice iz sekcije Domžale in sekcije za Belo krajino.

Novo izvoljena predsednica Urška Lah se je vsem zahvalila za zaupanje in obljubila, da se bo trudila nadaljevati uspešno delovanje društva. S povabilom na skupno kosilo je ZČ zaključil delo.

Tilka Zakrajšek, foto Črt Kanoni

2. redna seja Komisije za pokojninsko politiko

Redko se zgodi, pa se je! Komisija po sestavi prisotnih članov ni bila sklepčna, zato se od opravičeno odsotnih članov zagotovi pisno soglasje k predlogu sklepov. Poslana soglasja hranimo v arhivu komisije.

K vsem točkam dnevnega reda je bilo priloženo pisno poročilo, ki ga je pripravila in nato na seji predstavila ter obrazložila predsednica komisije Nežka Ivanetič.

Med drugimi predlogi dnevnega reda se je komisija seznanila s koalicijsko pogodbo 2020–2022 in priporoča, da se čim prej izvršijo nekatera določila z dopolnitvami.

Obravnavali so tudi ukrepe, ki predvidevajo negativno razliko 5,4 % (5,6) pokojnin, ki je nastala zaradi ne usklajevanja ali pre nizkega usklajevanja v letih 2010–2015. Sedanjo ureditev »izredno usklajevanje« vezano na gospodarsko rast je potrebno nadgraditi, ker se pričakuje negativna gospodarska rast

Razmerje med povprečno starostno pokojnino in povprečno plačo se je v zadnjih desetletjih močno poslabšalo, saj je to razmerje v letu 2000 znašalo 75 %, v letu 2008 67 %, v letu 2019 pa le še 58 %. Realna vrednost pokojnin se znižuje, kupna moč upokojencev pa pada.

Na predlog Nežke Ivanetič je bil soglasno sprejet sklep, da je potrebno doseči

boljše razmerje med povprečno pokojnino in povprečno plačo vsaj na raven iz leta 2008.

Glede letnega dodatka, ki so ga prav tako obravnavali, pa so sprejeli sklep, naj se v bodoče izplačuje v skladu s 95 čl. ZPIZ-2 in naj se tudi opusti obdavčitev dodatka. Znesek dodatka za pomoč in postrežbo (v letu 2019 je bilo 34.600 prejemnikov, pri invalidnih za telesno okvaro pa 41.800) se od leta 2013 dalje, razen leta 2019, NI

15 % dvigne na 25 %. Glede izplačila pogrebnin in posmrtnin vemo, da od 1. 1. 2014 naprej pogrebnine in posmrtnine ne izplačuje več zdravstvena blagajna, ampak se po Zakonu o socialno varstvenih prejemkih izplačuje iz splošnega proračuna preko Centrov za socialno delo. Pogrebina je namenjena kritju stroškov pogreba, posmrtnina pa predstavlja enkratno izredno dajatev svojcem umrlega. Pravica ni več univerzalna, ampak so

Razmerje med povprečno starostno pokojnino in povprečno plačo se je v zadnjih desetletjih močno poslabšalo, saj je to razmerje v letu 2000 znašalo 75 %, v letu 2008 67 %, v letu 2019 pa le še 58 %. Realna vrednost pokojnin se znižuje, kupna moč upokojencev pa pada.

usklajeval. Za novo nastale telesne okvare po letu 2013 pa upokojenci nimajo pravice do invalidnin, zato so sprejeli sklep, naj se valorizira dodatek za pomoč in postrežbo ter invalidnina za telesno okvaro, tako kot pokojnine, priznati pa je potrebno tudi pravice do invalidnin za nastalo telesno okvaro po 1. 1. 2012 pod enakimi pogoji, kot so veljali do konca leta 2012.

Glede vdovskih pokojnin je bil sprejet sklep, da naj se njihov delež s sedanjih

do nje upravičeni le socialno šibki. Zato je bil na predlog predsednice Ivanetičeve soglasno sprejet sklep, naj se znova uvedejo izplačila pogrebnine in posmrtnine v višini 500 EUR vsem državljanom, ki so poskrbeli za pogrebno storitev ne glede na socialni status. Ob koncu seje pa so se člani komisije seznanili še s poročilom o delu predstavnice ZDUS v Svetu ZPIZ za preteklo leto.

Po zapisniku pripravil, Toni Krčan

Kje smo po epidemiji?

Vlada je sprostila nekatere ukrepe, sprostila je omejitve do določene meje, nismo pa zaživeli v normalnem tempu, kot smo bili navajeni pred 12. marce 2020. Kje smo danes? O tem se sprašujem sam, o tem se sprašujemo upokojenci mojega upokojenskega društva in kolikor imam informacije, se to sprašujemo po celotni Sloveniji. Moja dva prejšnja članka v aprilskem ZDUSPlusu sta bila vezana na informatiko v prvem in izobraževanje v drugem članku. Tudi ta članek bom povezal v obe področji, ker se vsebini prepletata.

Včasih imamo občutek, da je izobraževanje namenjeno, da se nekaj naučimo, da bomo nekaj znali in da se seznanjamo z vsemi novostmi, za katere smatramo, da jih potrebujemo. Pa ne za svoje življenje, ampak za svoje dobro počutje, za počutje naših domačih, včasih pa tudi za širšo družino ali poznanstvo. Izobraževanje zadnjih mesecev je namenjeno iz strani raznoraznih institucij nam osebno, vsem nam. Izobražujejo nas, kaj je virus, dajejo nam nasvete, kako se naj zavaru-

način. Z masko, brez maske, z razdaljo, z zapiranjem v domače okolje hiše in vrta in čim manj med ljudi. Ali pa se po dolgih mesecih najti s prijatelji, popiti kavo, pok-

Kot predsednik Komisije za IPI sem bil v juniju na treh sestankih civilne iniciative v Ljubljani, ki bi želela postaviti platformo državljanske demokracije. ZDUS je velika nevladna organizacija, sodelujemo na veliko področjih in smo tudi članica NVO-VID (nevladne organizacije za vključitev v informacijsko družbo) in kot takšni tudi del Foruma Slovenske digitalne koalicije.

jemo pred njim, kako naj bomo previdni. Izobražujejo nas, s kom se naj družimo, koga se naj izogibamo, dajejo nam nasvete, kako priti zdrav skozi dneve in mesece, ki so pred nami. Vsemu temu bi lahko rekli izobraževanje za našo varnost. A pojavi se problem, in tudi meni se je pojavil, ko sem logično želel povzeti, kaj so nam iz različnih koncev želeli povedati, in nas na nek način izobraziti za zdrave. Naenkrat smo bili v teh mesecih podučeni, kako se naj varujemo na vsaj šest načinov. In sedaj smo tukaj, kjer smo! Postavljeni smo pred dejstvo, da naj verjamemo strokovnjakom zdravstvene stroke, ki pa si niso edini v svojih razlagah in priporočilih. Postavljeni smo pred dejstvo, da se moramo zaščititi, vemo sicer pred kom, ne vem pa, na kakšen

lepetati z njimi, na daljša potovanja kot pa mogoče po Sloveniji pa tako ne bomo šli, če bomo šli, ali?

V času po sprostitvi ukrepov vlade smo vsi na hitro v juniju pričeli s sestanki na lokalnih in nacionalnih nivojih. Želimo videti, kaj se je v zadnjih štirih mesecih zgodilo, kaj se ni dogajalo, ker so bili sestanki in srečanja izven svojih družin prepovedana. Gledamo pa v prihodnost, ki ni rožnata sodeč po zadnjih novicah iz vladnih krogov. V Komisiji za izobraževanje, publiciteto in informatiko smo izvedli korespondenčno sejo, da smo potrdili poročila za leto 2019, nastavili pa smo seveda tudi program za leto 2020. Načrti dela v komisiji za letošnje leto niso velikopotezni, so odraz našega dosedanjega znanja in pa potreb, ki so se in se bodo pojavile v

letu 2020. Kot predsednik Komisije za IPI sem bil v juniju na treh sestankih civilne iniciative v Ljubljani, ki bi želela postaviti platformo državljanske demokracije. ZDUS je velika nevladna organizacija, sodelujemo na veliko področjih in smo tudi članica NVO-VID (nevladne organizacije za vključitev v informacijsko družbo) in kot takšni tudi del Foruma Slovenske digitalne koalicije. Kor predstavnik ZDUS sem v to civilno iniciativo povabil tudi vseh 30 članic NVO-VID in nekateri so se tudi odzvali, kar pomeni, da se lahko zasnova Platforme državljanske demokracije tudi po dokončnem usklajevanju prične pripravljati.

Ena od članic v NVO-VID, Knjigarna Beletrina, je pripravila tudi že novost na področju ITK tehnologije, ki bodo zaživele v jesenskem času. 2. julija 2020 so predstavniki Beletrine in Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije predstavili spletna mesta organov javnega sektorja ustrezno prilagojena in dostopna vsem, zlasti pa ljudem z različnimi oblikami invalidnosti in starejši populaciji. O tem, kako pomembno je zagotoviti enak dostop do spletišč in pri tem stremeti k čim večji inkluzivnosti in reprezentativnosti oziroma k enakemu vključevanju vseh skupin z različnimi invalidnostmi, pa mislim, da nima pomena razpravljati.

Milan Osterc, Član Strokovnega sveta ZDUS za izobraževanje in informatiko.

IZJAVA ZA JAVNOST

Zloraba starejših je bila v porastu med pandemijo Covid-19. Skrajni čas je, da jo vzamemo resno!

Zloraba, nasilje in zanemarjanje starejših ljudi v Evropi vsako leto prizadene 25 % starejših s potrebami po zahtevnejši oskrbi, poroča Svetovna zdravstvena organizacija. Na današnji svetovni dan zavedanja o zlorabi starejših se spomnimo, da je zloraba starejših še vedno močno spregledana oblika kršitev človekovih pravic, ki so bile med krizo COVID-19 še bolj vidne.

Zloraba starejših je globoko zakoreninjena v predsodkih, stereotipih in diskriminatorskih praksah do starejših v naši družbi. Kaže se v negativnih in ponižujočih pogledih na starejše osebe, ki so razširjeni v medijih. Številne prakse v sedanjih pandemiji lahko označimo tudi kot zlorabe: zavrnitev hospitalizacije starejših in njihovo zapostavljanje pri dostopu do oskrbe so nekatere najbolj očitne kršitve človekovih pravic starejših.

„Jezik, ki smo ga slišali, in prakse, ki smo jih opazili med krizo, so tragične in nazorno opominjajo, da je staromr-

ništvo v naših družbah strukturno.“ je dejala Anne-Sophie Parent, generalna sekretarka AGE Platform Europe. „Da bi končali z zlorabo starejših ni potrebno nič drugega kot odpraviti staromrzištvo kot strukturni dejavnik diskriminacije in stereotipizacije.“

Za starejše so izzivi, povezani s Covid-19, dodali še eno plast k dolgotrajnemu pojavu zlorabe starejših. Nekatere države v poročilih o vse večjem številu primerov zlorabe starejših poročajo o povečanju do 37 %. Ukrepi zapiranja poslabšajo izolacijo, v kateri se dogajajo zlorabe, in starejši ljudje še težje poiščejo pomoč.

„Starejše žrtve zlorab in drugih vrst prekrškov so se vedno soočale z večjimi izzivi pri dostopu do storitev za pomoč in v tem, da bi bile zaslišane v organih pregona.“ je dejala gospa Parent. „Danes nujno potrebujemo javne politike za obravnavo zlorabe starejših in zagotavljanje posebne podpore žrtvam in preživelim.“

EU bi morala podpreti države članice pri

njihovih prizadevanjih za boj proti zlorabam starejših. Od leta 2012 Direktiva EU o pravicah žrtev zavezuje države članice, da izboljšajo podporo in zaščito, ki je na voljo žrtvam. Prihodnja strategija EU za pravice žrtev 2020–2024 mora obravnavati posebne potrebe in izzive starejših žrtev, vključno z žrtvami zlorabe.

„Še vedno pa se, kljub letnim kampanjam ozaveščanja o zlorabi starejših, v delovanju evropske komisije starejši ne omejnajo sistematično kot ena od skupin, ki se soočajo s situacijami ranljivosti. To se mora spremeniti v prihajajoči strategiji. Evropska komisija je izrazila svoj namen oceniti potrebe posebnih skupin žrtev, zato mora zagotoviti, da se bodo potrebe starejših ljudi ustrezno upoštevale, „ je zaključila Anne Sophie Parent.

Prevod: Jožica Puhar

<https://www.age-platform.eu/press-releases/elder-abuse-has-been-rise-during-covid-19-pandemic-it-high-time-take-it-seriously>

EURAG, Evropska federacija starejših opozarja

Na zadnjem virtualnem sestanku v juliju 2020 smo članice EURAG iz 18 držav predstavile svoje izkušnje iz pandemije Covid-19.

Javnosti sporočamo, kaj smo se naučili v tej preizkušnji in na kaj še posebej opozarjamo.

- Evropska Unija mora centralizirano pripraviti direktive o zdravstvenih obravnavah določenih stanj ter uporabiti tudi finančna sredstva, potrebna za izvajanje rešitev, zlasti za prestrukturiranje zdravstvenih ustanov, ki sprejemajo vzdrževane in dolgotrajno oskrbovane osebe. Evropske države teh težav ne morejo rešiti same.

- Prenehati je potrebno z obravnavo starejših kot homogene kategorije ljudi nad 50 let, saj med specifičnimi starostnimi skupinami obstajajo velike razlike v stanju, možnostih in sposobnostih ter njihovih potrebah.

- Prenehajte že enkrat delati zmedo med socialnim distanciranjem in fizičnim distanciranjem – s poenostavljenim enačenjem obeh vrst razdalje med ljudmi.

- Ekonomske spodbude, ki izhajajo iz nujne pokrivanja potreb določene populacije v izolaciji, morajo vključevati okvire, ki starejšim omogočajo, da igrajo svojo vlogo v formalnem (plačanem) in neformalnem (prostovoljnem) delu. Tega ne morejo

storiti, če se od njih zahteva fizična distanca in socialna distanca.

- Mladi in starejši so bili med epidemijo ločeni do take mere, da je namesto pričakovane solidarnosti ločenost povzročila še širši prepad med generacijami.

Članice EURAG medije naprošamo, da spoštujejo svojo odgovornost za dosledno predstavitev pravilne, diferencirane in nediskriminatorne podobe starejših, aktivnih akterjev družbenega življenja, ki smo pripravljene in sposobne uresničevati solidarnost z mlajšo generacijo. Tako lahko preprečujemo in odpravljamo staromrzištvo.

Pod razpravi in izjavi za javnost pripravila
Jožica Puhar, podpredsednica

EURAG sporočilo za javnost, 2. julij 2020

Evropska federacija starejših (EURAG), ustanovljena leta 1962, je najstarejša evropska organizacija civilne družbe, starejših in za starejše osebe, s članstvom v 30 evropskih državah. To je neprofitno združenje, neodvisno od vseh političnih strank, katerega namen je spodbujati kakovost življenja in udeležbo starejših v družbi na vseh družbenih, ekonomskih in političnih ravneh. Na zadnjem kratkem srečanju so člani EURAG iz 18 držav na vprašanje, kaj so se naučili iz pandemije COVID-19, med drugim postavili naslednja vprašanja: politike Evropske Unije moramo pozvati, da centralizirano pripravijo direktive o zdravstvenem (fizičnem in duševnem) stanju in uporabijo finančna sredstva, potrebna za izvajanje rešitev, zlasti za prestrukturiranje zdravstvenih ustanov, ki sprejemajo vzdrževane osebe. **Evropske države teh težav ne morejo rešiti same!**

Prenehajte obravnavati starejše kot homogeno kategorijo nad 50 let. Prenehajte vnašati zmedo (enačenje) med socialnim distanciranjem in fizičnim distanciranjem.

Vsaka ekonomska spodbuda, ki izhaja iz zapiranja, mora vključevati vire za razvoj okvirov, ki starejšim omogočajo, da igrajo

Predsedujoči Dirk Jarre v družbi Jožice Puhar.

svajo vlogo v formalnem (plačanem) in neformalnem delu (prostovoljstvo, kot negovalci – varstvo otrok in odraslih). Tega ne morejo storiti, če se od njih zahteva fizična in socialna distanca. Mladi in starejši so bili med epidemijo ločeni do te mere, da je namesto pričakovane solidarnosti ločenost povzročila še širši prepad med generacijami. Medije naprošamo, da spoštujejo svojo odgovornost za dosledno predstavi-

tev pravilne, diferencirane in nediskriminatorne podobe starejših kot aktivnih akterjev družbenega življenja, ki so pripravljeni in sposobni pokazati solidarnost z mlajšo generacijo, da bi preprečili staromrznost. Dirk Jarré – predsednik EURAG /dirkjarre@aol.com/

Dana Steinova – generalna sekretarka EURAG /dana.steinova@aktivnistari.eu/

Prevod: Jožica Puhar

Age Demands Action is a HelpAge global network campaign

Starejši za starejše v času pandemije

Pandemija je ohromila delovanje društev v občini Hajdina, med katerimi je tudi Društvo upokojencev Hajdina. Že dvakrat je bil sklican zbor članov, pa je bil zaradi navodil Zveze društev upokojencev preklican. V času med marcem in junijem je na prilagojen način potekalo delovanje programa Starejši za starejše, ki ga vodi koordinator Branko Burjan. 17. junija je sklical sestanek vseh prostovoljk, ki sodelujejo v programu.

Povzemamo njegovo poročilo: »Kljub temu, da je bilo s 13. 3. 2020 prekinjeno delo prostovoljcev, so se naše aktivnosti, prilagojene vsem zaščitnim ukrepom, nadaljevale. Predsednica društva upokojencev Anica Drevenšek je bila povabljena v Štab Civilne zaščite Občine Hajdina, preko nje pa je bila v delo štaba vključena večina prostovoljk iz programa Starejši za starejše. Starejši so najranljivejša skupina občanov, precej jih je osamljenih, živijo sami in potrebujejo pomoč, zato je bilo prav njim namenjeno največ pozornosti. Prostovoljke iz našega programa imajo verjetno največ informacij o starejših občanah, ki so v tem času potrebovali pomoč. Zaradi zaščitnih ukrepov ni bilo možno opravljati obiskov na domu, zato smo bili v telefonskih stikih z nekaterimi

starejšimi osebami in po potrebi smo tudi ustrezno ukrepali. Nekih večjih težav nismo zaznali. Prostovoljke so opravljale telefonske pogovore s starejšimi in jim tako pomagale pri premagovanju osamljenosti ter jim svetovale glede varovanja pred boleznijo in zaščito zdravja. Starejše so sproti seznanjale o vseh zaščitnih ukrepih in ravnanjih v posameznih okoliščinah. Prav tako so jim svetovale glede nakupa hrane, zdravil in drugih življenjskih potrebščin.

V času epidemije so prostovoljke iz programa Starejši za starejše po vnaprejšnjem dogovoru pripeljale nekaj starejšim osebam hrano iz trgovine, občasno pa tudi zdravila iz lekarne in druge življenjske potrebščine. Za dostavo hrane, zdravil in drugih življenjskih potrebščin ogroženim občanom so v času pandemije skrbeli predvsem prostovoljci Štaba Civilne zaščite Občine Hajdina. Predsednica DU Hajdina Anica Drevenšek je kot članica razširjenega Štaba Civilne zaščite Občine Hajdina organizirala šivanje zaščitnih mask za občane občine Hajdina. Pri izdelavi 3520 mask so sodelovale članice različnih društev, med njimi tudi osem prostovoljk iz programa Starejši za starejše.

Posebno pohvalo si zasluži prostovoljka Silva Purgaj, vodja skupine **Šola zdravja**

Zg. Hajdina Pri lipi, ki je na začetku karantene v sodelovanju s televizijsko ekipo SIP TV iz Dornave posnela video s prikazom polurne telovadbe. Film je bil predvajan vsak delovni dan ob osmi uri zjutraj na TV programu SIP TV, ki je viden pri vseh televizijskih operaterjih. Tako so imeli starejši in tudi vsi ostali občani občine Hajdine, pa tudi drugih občin, ki spremljajo program SIP TV, možnost doma izvajati jutranjo telovadbo – tisoč gibov po njenih navodilih. Prostovoljke programa Starejši za starejše DU Hajdina ste pokazale in dokazale, da lahko starejši občani in tudi ostali, ki so potrebni kakšne pomoči, tudi v takšnih kriznih časih, kot je bila karantena, računajo na nas,« je svoje poročilo zaključil koordinator Branko Burjan in dodal še željo vseh nas: »Pazite nase, ostanite zdravi!«

V mesecih, ki sledijo, bodo prostovoljke po telefonu poklicale vsaka svoje sovaščane, pri katerih so v lanskem letu opravile obisk in izpolnile vprašalnik. Tako bodo izvedele, ali je prišlo do kakih sprememb v življenju oseb, starejših od 69 let. Ugotovitve bodo posredovale koordinatorju Branku Burjanu, ta pa bo informacijo prenesel na ustrezne službe v občini Hajdina ali v Upravni enoti Ptuj.

Silvestra Brodnjak, foto Branko Burjan

Preprosti nakupi na obroke za upokoјence.

Prednosti kartice Diners Club ZDUS:

- Brez zamenjave banke.
- Enoletna brezplačna članarina (velja za prvo leto ob prvi včlanitvi).
- Nakupi na do 36 obrokov v Sloveniji, tudi za tiste z nižjo pokojnino.
- Dva ločena limita. Limit za enkratna plačila in limit za obročne nakupe.

Primeri prihrankov:

Opremljate dom?

Z darilnimi boni Lesnine ga lahko opremite z 10-odstotnim popustom.

Želite prevetriti svojo garderobo?

Z darilnimi boni Intersporta, Sportine, Modiane in drugih partnerjev lahko privarčujete tudi do 25 odstotkov.

Razmišljate o darilih?

Zagotovo boste v Nagradnem programu Diners Cluba našli primerno darilo za svojo družino, prijatelje in zase.

Dobro je vedeti.

Naročite bon Nagradnega programa Diners Club, plačajte ga s popustom in ga nato na prodajnem mestu unovčite v času razprodaj ali popustov.

Prijavnica:

da, želim kartico Diners Club ZDUS.

Ime in priimek:

Tel.:

E-pošta:

S podpisom soglašam, da Erste Card, d. o. o., navedene podatke obdeluje z namenom posredovanja ponudbe za kartico Diners Club ZDUS in s tem namenom z menoj vzpostavi stik na navedeni telefonski številki oziroma elektronskem naslovu.

Podpis
prosilca/-ke:

Upokoјencem prilagoјena kartica.
Kartica Diners Club ZDUS.

Izpolnjeno prijavnico izrežite, prepognite, zalepite in pošljite na Erste Card d.o.o., Dunajska 129, 1000 Ljubljana ali skenirano po elektronski pošti na naslov: prijavnica@erstecard.

C912

Za več informacij pokličite 01 5617 800.

Prosimo, izrežite, prepognite, zalepite in pošljite.

Prosimo, izrežite, prepognite, zalepite in pošljite.

PRODOR (promocija dolgotrajne oskrbe)

Projekt Prodor ste lahko spoznali na naši FB strani ali na naših spletnih straneh, kjer objavljamo sporočila naših partnerjev. Prav je, da ta projekt spoznamo поблиže, zato smo se pogovorili s študentko Zdravstvene fakultete, ki sodeluje na projektu. Ime je izpeljanka iz celotnega imena projekta, ki se imenuje Projekt za PROMocijo DOlgotrajne oskrbe. To je študentski inovativni projekt za družbeno korist oziroma ŠIPK. Namen projekta je ozaveščati javnost o zdravem načinu življenja, kar naj bi posledično vodilo v »zdravo staranje«. Na dolgi rok bi to pomenilo, da bi manj ljudi potrebovalo storitev dolgotrajne oskrbe oziroma bili kasneje v življenju vključeni vanjo. V času trajanja projekta nameravajo tudi nasloviti problematiko pomanjkanja in neprilagojenosti informacij o dolgotrajni oskrbi. Na projektu sodelujejo študentje treh fakultet: Zdravstvene fakultete, Fakultete za družbene vede in Fakultete za socialno delo.

Omenili ste že, da sodelujete študentje treh fakultet. Ali imate kakšne mentorje oziroma druge sodelujoče pri omenjenem projektu?

Da, vključeni so tudi predstavniki Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije, Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije ter Zveze društev upokoencev Slovenije, ki aktivno sodelujejo na področju dolgotrajne oskrbe. Strokovno pomoč pa nam nudijo mentorji - učitelji Zdravstvene fakultete in Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani. Študenti prepoznajo pomen skupnega sodelovanja, sposobnost fleksibilnega mišljenja in dinamičnega reševanja problemov, ob tem pa se oblikujejo strokovnjaki, ki bodo sposobni v skupnem sodelovanju uspešno reševati problematiko hitro starajoče se družbe.

Zdi se mi, da je veliko govora o dolgotrajni oskrbi, ampak nihče točno ne ve, kaj to sploh je? Bi nam lahko pomagali pri njeni opredelitvi?

Gre za sistem ukrepov in aktivnosti, namenjenim tistim, ki so zaradi bolezni, starostne oslabelosti, poškodb, invalidnosti, pomanjkanja ali izgube intelektualnih sposobnosti dlje časa ali trajno odvisni

Miša Šilc

od drugih pri opravljanju osnovnih in podpornih življenjskih opravilih (npr. skrbi zase, prehranjevanja, pomoči pri gospodinjstvih opravilih). Trenutno še ni vzpostavljenega enotnega sistema dolgotrajne oskrbe v Sloveniji, vendar pa se v prihodnje načrtuje, da bi sistem deloval v novi obliki socialne varnosti, sestavljene iz obveznega socialnega zavarovanja za dolgotrajno oskrbo z univerzalnimi pravicami ter učinkovito mrežo izvajalcev dolgotrajne oskrbe. Sam sistem naj bi izvajal dejavnosti različnih storitev, ki bi omogočale čim daljšo samostojno in varno življenje. Na drugi strani pa je velik del dolgotrajne oskrbe tudi ta, kaj lahko sami naredimo zase.

Komu je projekt pravzaprav namenjen oziroma kdo je vaša ciljna skupina in kaj ji želite sporočiti ter z njim doseči?

Projekt PRODOR je namenjen določeni ciljni skupini. Prvotno je ta predstavljala posameznike med 55 in 70 leti, ki živijo v svojem gospodinjstvu na območju Ljubljane. Zaradi situacije v preteklih mesecih pa smo starostno opredelitev ohranili, razširili pa smo jo na celotno Slovenijo. S projektom jih želimo spodbuditi k aktivnem staranju, kjer niso samo opazovalci svojega zdravstvenega stanja, temveč aktiven člen pri njihovem vzdrževanju. Z objavami preko različnih medijev smo s pomočjo nasvetov, navodil in zanimivih dejstev ozaveščali,

kako bolje skrbeti za svoje zdravje. Glavno vodilo nam je bilo, preprečitev pojava zdravstvenih težav in drugih izzivov, ki negativno vplivajo na naše zdravje ter s tem potrebe po dolgotrajni oskrbi. Želeli smo poudariti, kaj vse je pomembno za naše zdravje: od zdravega življenjskega sloga do poznavanja pravih zdravstvenih informacij.

Glede na to, da je ciljna skupina populacija starejših, kako poteka prenos informacij?

Ob pojavu epidemije smo se dogovorili, da bomo kljub temu nadaljevali s projektom in se na razmere čim bolj prilagodili. Začeli smo iskati možnosti, kako lahko informacije glede na našo ciljno skupino čim bolj posredujemo. Sklenili smo, da bomo svoje delo in ideje posredovali preko časopisov, revij ter preko lastne Facebook strani. O svojem projektu smo govorili na radiu, vključili pa smo se tudi v dogodek, ki je potekal v živo. Res je, da so nam trenutne razmere nekoliko otežile delo, vendar smo projekt uspešno izpeljali do konca.

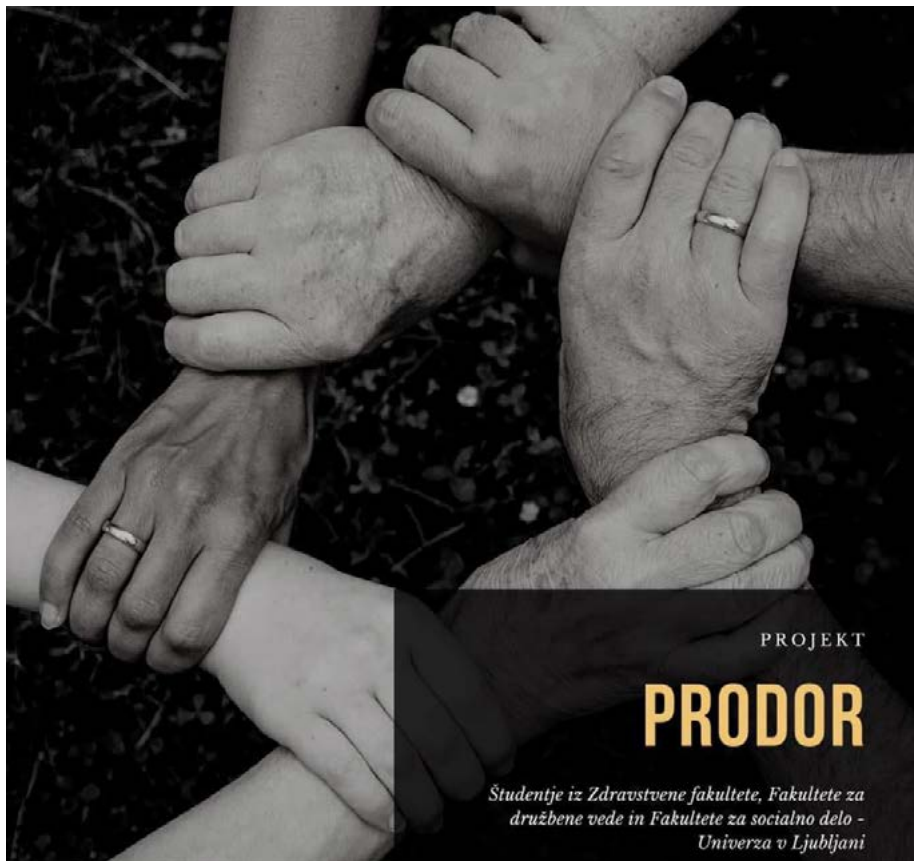
Od kod ideja za zagon takega projekta?

Študenti smo ponudbo za sodelovanje na projektu dobili s strani nekaterih učiteljev na Zdravstveni fakulteti. Za sodelovanje smo morali napisati kratko motivacijsko pismo, v katerem smo napisali svoj pogled in razmišljanje glede dolgotrajne oskrbe. Glede na

napisano, pa so nas izbrali. Zavedamo se, da veljajo starejši za neizčrpen vir znanja in izkušenj, katere lahko tudi mladim pridejo prav pri marsikateri dilemi. Zato so vse generacije primorane, da stopijo v korak s spremembami in se jim ustrezno prilagodijo. Pomembno je, da razumemo, kako se svet spreminja, da ostanemo budni, vedoželjni in da delujemo skupaj, da se ne izključimo in ne dovolimo, da bi nas drugi potisnili na družbeni rob. Prav to je tudi cilj projekta: imeti dejavne starejše osebe, jih vključiti v družbo, jih opolnomočiti ter jim s tem zagotoviti boljše in kakovostnejše življenje.

Zakaj mislite, da je problematika glede dolgotrajne oskrbe tako obsežna oziroma zakaj potrebujemo spremembe na tem področju?

Obstoječi sistem je pri obravnavi problematike starejših usmerjen pri nudenju zdravstvenih in socialnih storitev tako, da če ima nekdo povišan krvni tlak, dobi zdravila in nasvet, kaj lahko naredi sam ali če živi doma in zaradi bolezni ne zmore samostojno živeti doma, dobi pomoč, kasneje pa se mu obeta institucionalna oskrba. Spremeniti moramo miselnost ljudi, da bodo prepoznali možnosti in priložnosti, kaj lahko sami naredijo, da bodo kar se da dolgo ostali dejavni, zdravi ter samostojni v življenju. Različni mediji so preplavljeni z informacijami o zdravem načinu življenja,

PROJEKT

PRODOR

Studentje iz Zdravstvene fakultete, Fakultete za družbene vede in Fakultete za socialno delo - Univerza v Ljubljani

ki nekako ne dosežejo pravih ljudi oziroma nimajo ustreznega učinka. Zato je treba k promociji tega pristopiti na drugačen način, kot ga običajno ubirajo strokovnjaki zdravstva in sociale. Izbrati ustrezno

ciljno skupino z jasnimi nameni! Tega se moramo vsi naučiti, če želimo biti v svojih promocijskih dejavnostih uspešni.

Miša Šilc, študentka Fakultete za socialno delo za projektno skupino PRODOR

Glas Državljanov Evrope. Manifest oseb in organizacij, prejemnikov nagrade Državljan Evrope za združeno in solidarno okrevanje Evrope.

Evropska unija se sooča s težavnim socioekonomskim in zdravstvenim okrevanjem, ki sta drastični posledici, ki ju je povzročila epidemija COVID-19. Smo pred velikimi izzivi, zato ljudje in organizacije, odlikovani z nagrado Državljan Evrope, želimo povzdigniti glas in zahtevamo, da iz vsega tega izidemo kot združena in solidarna Evropa, ki z upoštevanjem temeljnih vrednot Evropske unije ni pustila nikogar ob strani.

Svoj glas usmerjamo na institucije in na evropske državljane, ki so prepoznali naša prizadevanja in nam podelili naziv Državljan Evrope. Vsi dobitnik smo na svojem področju trdo delali za vsesplošno dobrobit drža-

vljanov in predstavljamo pestrost vrednot, ki so zapisane v Listini EU o temeljnih pravicah: enakost in socialna pomoč, vključenost in enakopravnost do priložnosti za vse osebe, izobraževanje, delo, zdravje, zaščita pravic otrok in starejših oseb, solidarnost in socialna pravičnost za migrante in begunce, zaščita okolja in trajnostni razvoj. Naša odgovornost in obveznost je, da se oglasimo sedaj in se zahvalimo za to priznanje, ter združimo moči in znanje iz različnih izkušenj iz naših držav.

To iniciativo smo poimenovali Glas Državljanov Evrope, s čimer opominjamo, da je Sylvie Guillaume, francoska socialdemokratinja, podpredsednica Evropskega

parlamenta in članica komisije, ki je izbrala prejemnike nagrade Državljan Evrope leta 2017, na slavnostni podelitvi nagrad dejala: »Naši državljani imajo glas in ta nagrada dokazuje, da so njihovi glasovi slišani.«

Zato državljanke in državljani Evrope sporočamo politikom, ki bodo odgovorni za okrevanje po epidemiji: »Poskrbite, da iz te krize izidemo vsi skupaj in da ne bomo nikogar pustili ob strani. Človeka postavite v središče pozornosti in računajte na našo aktivno udeležbo za dosego tega cilja. Tukaj smo.«

Iniciativi, ki so jo predlagale španske organizacije, prejemnice nagrade Državljan Evrope 2017, se je pridružila tudi ZDUS.

Prevod: Dijana Lukić

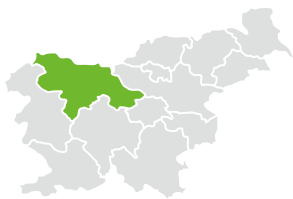

Dnevi
medgeneracijskega
sožitja

ZDUS
zveza društev upokojencev slovenije

MEDGENERACIJSKA
KOALICIJA
SLOVENIJE

GORENJSKA

PZDU Gorenjske od sredine junija vodi Robert Plavčak

Na Zboru članov PZDU Gorenjske, ki je bil sredi junija na slovenskem Javorniku, so za novega predsednika izvolili Roberta Plavčaka. Kot je poudaril stari predsednik Zdravko Malnar, so še vedno največja pokrajinska zveza tako po površini kot tudi po številu članov, ki jih je skoraj 27.500, vključeni pa so v 49 društev. Tudi po vsebinski in finančni strani so v zelo dobri kondiciji, saj so lani uresničili vse, kar so si s programom dela zadali, razen pokrajinskih športnih iger v veleslalomu in teka na smučeh, ki so odpadle zaradi pomanjkanja snega.

»V okviru kulture in tehnične kulture smo v sodelovanju z DU Tržič uspešno izvedli revijo pevskih zborov, skupaj z DU Lesce literarni večer in v sodelovanju z DU Kokrica razstavo ročnih del,« je dejal Malnar in nadaljeval: »Izvedli smo, kar nas še posebej veseli, vse izlete in letovanja – očitno se nam je obrestovalo, ko smo predsedniki DU iz Gorenjske pokrajine pred nekaj leti obiskali hotel Delfin, ki so nam ga prijazno predstavili in razkazali. Od takrat beležimo kar precejšnjo rast organiziranega obiska tega našega hotela. Seveda je tu ključno vlogo odigrala Komisija za turizem.« V svojem poročilu je Malnar izpostavil še delo Socialne komisije, ki stalno spremlja predvsem stanje na področju dolgotrajne oskrbe. Prepričan je, da bo omenjena komisija tudi na področju sociale in humanitarnih zadev lahko marsikaj postorila. Kadarkoli je možno in potrebno pa sodelujejo tudi s projektom Starejši za starejše, v katerem deluje kar 25 gorenjskih društev. Sicer pa so se udeležili tudi Dnevov medgeneracijskega sožitja, ki so bili maja na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani v organizaciji ZDUS in s katerimi, je prepričan, je treba nadaljevati. Seveda pa to ni edino sodelovanje z Zvezo.

Uspešno so organizirali tudi srečanje društev upokojencev Gorenjske, ki se ga je udeležilo več kot dva tisoč upokojenk in upokojencev. Pri tem je posebej pohvalil DU Kamnik in Terme Snovik, s katerimi so stopili skupaj in zgledno organizirali največji dogodek v okviru PZDUG. Konec leta so pripravili še tradicionalni dan PZDUG, na katerem so kot običajno, podelili priznanja, ki so jih predlagali Pokrajina in na osnovi razpisa tudi posamezna društva. »Z delom je v lanskem letu prenehala dolgoletna tajnica Nežka Zupan, ki jo je zelo uspešno nadomestila Vera Polajnar in vesel sem, da delo poteka tako kot prej,« je še povedal Malnar, ki se je letos zaradi osebnih razlogov odločil, da bo še pred koncem mandata zapustil položaj predsednika. Bo pa še naprej na različnih področjih deloval v dobro starejših.

Novi predsednik PZDU Robert Plavčak, univerzitetni dipl. pravnik iz Gozda Martuljka, sicer pa član DU Kranjska Gora, je upokojen še le malo več kot dobro leto. Zelo dobro mu je poznana društvena dejavnost, saj je prostovoljec, športnik, predvsem pa gasilec – že skoraj 17 let je predsednik PGD v Gozdu Martuljku, 12 let vodi Občinsko gasilsko zvezo v Kranjski Gori, pred dvema letoma pa je prevzel še en izziv, in sicer je predsednik ŠD Kranjska Gora. Na vprašanje, kako nadaljevati delo PZDUG, ali bo uvedel kakšne

Nekdanji predsednik PZDU Zdravko Malnar in novi, Robert Plavčak

spremembe in kakšna je njegova vizija te organizacije, odgovarja: »Najprej bi se zahvalil dosedanjemu predsedniku in vsem njegovim sodelavcem za njihovo dosedanje delo. Kolikor se mi je uspelo do zdaj seznaniti, kaže na to, da so bili zelo uspešni. In prav je tako, treba je delovati v korist članov. Glede na to, da imamo zaradi znanih razlogov okrnjen program dela, predvidevam, da imajo naši člani več časa in več berejo, zato se bomo predvsem potrudili, da jih bomo obveščali o tem, kaj in kako v tem času početi. Če bo stanje boljše, bodo naši programi zaživel, če ne, se bomo vsemu temu prilagodili. Tisto, kar jaz pričakujem in si bom tudi prizadeval, je, da se bom zavzemal za še boljše sodelovanje med ZDUS-om in našimi člani.

Nekaj teh programov, ki smo jih začasno zamrznili, upam, da nam bo jeseni uspelo nadaljevati z njimi, kar pa članstvo zadeva, se mi pa zdi, da si želijo stikov, srečanj, saj biti osamljen doma za nikogar ni prav nič prijetno.

V tem letu je tudi nekaj društev, ki praznujejo okroglo obletnico. Upam, da nam bo uspelo v zvezi s tem narediti tisto, kar je potrebno. Če to ne bo mogoče, bomo te zadeve seveda predstavili. Vsekakor pa si želim in upam, da bomo delovali v korist svojih članov. Sicer pa se delo v PZDUG za zdaj ne bo spremenilo, saj je dobro organizirano, ljudje pa so odzivni. Prejšnji predsednik je vpeljal nekatere načine delovanja, ki so primerni – predvsem se je treba veliko pogovarjati, spraševati in se dogovarjati. Na tem bom nadaljeval njegovo delo,« je za konec še poudaril Plavčak. Glede na njegove izkušnje in prizadevanja verjamemo, da uspešno.

Slavica Bučan, foto Ferdo Kikelj

JUŽNA PRIMORSKA

Kaj vse doživiš na stara leta

DU Piran je na zadnji junijski dan organiziralo Zbor članov z rekreativno, športno, kulturno, izobraževalno udeležbo na prostem, v prostoru PGD Sečovlje z okolico. Zbora se je udeležilo 80 članov društva. Zbor je bil že predhodno

"Kriminalna" združba za omizjem

načrtovan, ko je bilo dovoljeno zbiranje do 500 udeležencev. Čez noč pa se je zadeva spremenila in pričela je veljati omejitev na 50 udeležencev ...

Odredba vlade je bila sprejeta čez noč in Zbor nismo mogli preklicati, prav tako ne našega športno, kulturno-izobraževalnega in rekreativnega druženja, ki smo ga po sprostivni ukrepov na 500 ljudi že vnaprej načrtovali. Sami veste, koliko časa potrebujemo za organizacijo takega dogodka in koliko dela je glede prehrane. Do 29. junija se še ni vedelo nič! Ob polnoči pa nismo mogli preklicati naročil, saj je bilo meso že pripravljeno, prav tako tudi pijača in vse drugo. Sklenili smo, da dogodek izpeljemo, saj se je odvijal na **prostem, na odprtem prostoru** in kot odgovorno društvo smo upoštevali vse ukrepe NIJZ in se držali navodil. Razkužili klopi, stole, sanitarije in notranje prostore. Res smo naredili vse, tako za našo varnost kot tudi varnost drugih.

Kaj se je dogajalo:

Organizirali smo pohod od Sečovelj do Kroga in nazaj, organizirali balinarsko tekmovanje in tekmovanje v pikadu. Prvič v več kot 60 letni zgodovini delovanja društva smo Zbor članov organizirali na prostem, pod mogočno lipo. Na zboru smo obravnavali in sprejeli poročila, finančni načrt za leto 2019 ter plan dela za leto 2020. Podelili priznanja PZDU J. Primorske, za dolgoletno prostovoljno delo, ki so jih prejeli: Nives, Mija, Anton in Božo. Priznanja jim je izročil predsednik DU v imenu predsednika PZDU Mirka Miklavčiča, ki se je predhodno opravičil.

Predsednik DU Piran Zdravko Taškar z dobitniki priznanj

Na žalost nas je nekdo prijavil in zbor je ob 15.30 uri prekinila policijska intervencijska skupina z zdravstveno inšpekcijo. Slednja glede vsega ni imela drugih pomislekov, kot je bilo število udeležencev. Za vse drugo, kot je čistoča, uporaba mask, medsebojna distanca in varnost, niso imeli pripomb. Tudi to se je zgodilo prvič v dolgoletnem delovanju društva. Žalosti me, da se čez noč sprejmejo neživiljenjski ukrepi, da se je policija z neprebojnimi jopiči postavila na izhod in popisovala vse prisotne upokoјence stare med 60 in 94 let, kot bi bil to shod »Cose Nostre« ne pa društva upokoјencev. Žalosti me tudi to, da smo bili na dogodku posamezniki, ki smo gradili to državo, ki smo bili 2 meseca in pol zaprti kot živali, ko je mnoge pričela najedati psihoza in ne korona. Lahko bi bili veseli, saj smo s tem dogodkom naredili več za zdravje, kot če bi bili zaprti in v izolaciji. Storili smo le to, da nas je bilo nekaj več kot 50, kot je predvidel nov odlok, ki je bil sprejet nekaj ur pred inkriminiranim dogodku. V zakonu je tudi zapisan ukrep oz. pooblastilo policistu, da lahko izreče ukrep opozorilo, kar mislim, da bi zadostovalo in ne represivni ukrep legitimiranja prisotnih vse povprek.

Seveda smo naše druženje zapuščali potrti, z grenkobo in solzami v očeh, vendar s pokončno držo, saj nas takšno početje represivnih organov ne bo ustavilo v prizadevanjih za boljši jutri starejših. Hvala vsem upokoјencem DU Piran, Centru za krepitev zdravja ZD Piran in PGD Sečovlje.

Besedilo in foto, Zdravko Taškar

Vedno delovni

Da je korona virus zaustavil delo marsikatere organizacije in društva, je jasno. A ne popolnoma. Znati se je bilo treba, se organizirati in z delom nadaljevati. Od doma. Tako je drugi petek v tem mesecu začel sejo upravnega odbora društva bistriških upokoјencev predsednik Jože Rolih. Pogovarjali so se o delu v času, ki so bili oteženi oziroma je bilo potrebno upoštevati navodila vlade v zvezi z omejevanjem širjenja okužb. Vodstvo društva je v tem času zagotovilo izvajanje najnujnejših opravil od doma in z občasnimi obiski društvenih prostorov. Zaustavilo pa se je delo pevskega zbora, športnikov, izletništvo in srečanja. Medsebojne stike so vzpostavljali preko sodobnih komunikacijskih sredstev, a to ni bilo dovolj, saj vsi poznamo težave, ki se pri tem pojavljajo, zlasti pri starejših, zato so bili veseli ponovnega zagona. Ob vsem tem pa niso pozabili na voščila za rojstne dneve, darilca za devetdesetletnike, zadnja slovesa, prostovoljke pa na pogovore preko telefonov, varne obiske in nekatere oblike pomoči.

Upajoč na izboljšanje pogojev delovanja v času, ki je pred njimi, so sklenili, da bo pevski zbor, če ne prej pa septembra, začel z vajami, saj si želijo sodelovati s svojim programom na zboru članov, na reviji upokojenskih pevskih zborov, v našem domu starejših občanov ob koncu leta, vodstvo pa bo pripravilo 3. številko Glasnika, ki bo poleg poročil in planov vseboval nekaj prispevkov literatov. Zagnanost ni zapustila športnikov, ki že načrtujejo treninge in tekmovanja balinarjev, društvene turnirje šahistov, križankarjev in pikadistov ter udeležbo na srečanjih z drugimi društvi upokojencev, pa tudi na pohodništvo niso pozabili. Da pa bi balinali lahko tudi ob vročih dneh, bodo nad igrišče potegnili senčnik. Konec julija se bodo povесellili na pikniku, ko bodo dane možnosti pa na izletu po dolini Soče, na martinovanju in prednovoletnim snidenjem. Ne bodo pa pozabili na ponovne obiske in druge oblike dela s starejšimi, ki so si ga zastavili v programu Starejši za starejše.

Društvo letos slavi 70 let nepretrganega delovanja, za kar ga Občina Il. Bistrica nagrajuje s spominsko plaketo, upravni odbor pa je sklenil, da se s posebnimi društvenimi priznanji zahvali aktivnim članom na področju kulture, športa, humanitarnih dejavnosti, sodelovanja v organih društva in zunanjim sodelavcem in sponzorjem.

Še vedno velja, da je v slogi moč!

Besedilo in foto, Franc Gombač

Predsednik Benko je predstavil delovanje sklada VSP. V posmrtni sklad vplačujejo člani prostovoljno. Zgornja meja starosti ob vključitvi v sklad je napolnjenih 70 let starosti, višina članarine pa je 12 €, ki jo je določil ZDUS. Sledila je razrešnica dosedanjemu Upravnemu in Nadzornemu odboru in Častnemu razsodišču DU Branik. Zbor je razrešene organe pozdravil z aplavzom za opravljeno prostovoljno delo v mandatnem obdobju 2016–2020. Posebej smo se zahvalili predsedniku Antonu Benku, blagajničarki Sonji Bizjak in dvema poverjenicama. Rudici Zgonik Kerčmar in Vanji Čebren, ki jima je potekel mandat in sta bili dolgoletni članici UO. Vabilu na Zbor članov sta se odzvala predsednik PZDU S. Primorska Zlatko Martin Marušič in predsednik KS Branik Bruno Vidmar. Marušič je prisotne prisrčno pozdravil in zaželel veliko uspeha pri nadaljnjem delovanju društva. Prisotne je seznanil o novostih, ki se odvijajo na ravni PZDU in ZDUS. Vsem je zaželel uspešno delo, čestital izvoljenim članicam in članom in poudaril pomen življenja in druženja starejših, ki pomagajo in opogumljajo bolne in osamljene. Predsednik KS pa je čestital društvu za uspešno opravljeno delo in izrazil željo, da DU, ki je v kraju najštevilnejše društvo, tudi v bodoče dobro sodeluje s krajevno skupnostjo.

Po zaključku Zbora članov je sledil prijeten klepet in druženje članic in članov društva ob okusni hrani, ki so jo pripravili v kuhinji gostilne Rahela pod vodstvom Dejana Čebrena. To je bilo letos naše prvo druženje po uvedbi ukrepov zaradi omejitev ob razglasitvi pandemije v Sloveniji. Ob prijetni glasbi so se vsi prisotni še zavrtili na plesišču.

Besedilo in foto, Alojz Žerak

SEVERNA PRIMORSKA

Zbor članov DU Branik

Članice in člani DU Branik so se v nedeljo 21. junija zbrali v prijetnem ambientu gostilne Rahela na Preserjah. Na Zboru članov so potekale volitve, ker se je izteklo mandatno obdobje 2016–2020 dosedanjemu vodstvu in upravnemu odboru društva.

Predsednik Anton Benko je prisrčno pozdravil vse prisotne in predstavil predlog za izvolitev organov, ki so potrebni, da Zbor članov poteka skladno z določili Statuta društva. Predlagal je Ksenijo Mrevlje za predsednico delovnega predsedstva, Eljano Colja za zapisničarko, Edvino Ličen in Zvonko Mihelj za verifikacijsko komisijo in Vida Možino in Vanjo Čebren za overovatelja zapisnika. Prisotni so predlog soglasno podprli. Predsednica delovnega predsedstva Zbora članov DU Branik se je vsem zahvalila za zaupanje in predlagala dnevni red zбора, ki je bil soglasno sprejet. Verifikacijska komisija je ugotovila, da je Zbor sklepčen, saj je bilo prisotnih 94 članov društva. Najprej je dala besedo predsedniku društva Antonu Benku, da je predstavil poročilo, nato blagajničarki Sonji Bizjak, ki je predstavila finančno poročilo, Mari Sulič je predstavila poročilo nadzornega odbora, Nadi Pičulin pa je predstavila poročilo častnega razsodišča. Sledila je razprava in soglasen sprejem vseh poročil za opravljeno delo v letu 2019. Predsednik društva je v nadaljevanju predstavil program dela društva, blagajničarka pa finančni načrt za leto 2020. Kako bo potekala njegova realizacija je odvisno tudi od razvoja pandemije, zato je nemogoče napovedati, kaj vse se bo v prihodnje dogajalo. Določena je bila višina članarine društva za člane v letu 2021, ki bo znašala 10 €.

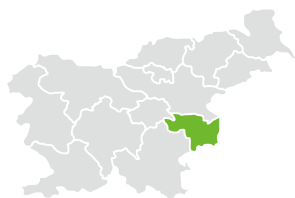
Humanitarna gesta članic DU Nova Gorica

Članice Društva upokojencev Nova Gorica, vključene v program Starejši za starejše, so v času t. i. korona krize svoje delovanje prilagodile navodilom ZDUS, samoiniciativno pa so se odzvale na poziv občinskega štaba civilne zaščite, da iščejo šivilje za izdelovanje obraznih mask. Poleg že omenjenih prostovoljk, so se akciji pridružile tudi druge članice ter celo nečlanice društva. Med njimi so bile tudi take, ki so morale pomisliti, kje neki imajo spravljen tisti stari šivalni stroj?!

Zavzeto so se lotile dela in so po predloženih krojih sešile preko 10.000 zaščitnih mask. Ne glede na visoko stopnjo ogroženosti so same praktično dnevno na sedežu CZ prevzemale material in oddajale zašite maske. S svojim delom in odnosom so pokazale veliko mero družbene odgovornosti. Z naklonjenostjo so sprejele prijazno gesto župana Mestne občine Nova Gorica Klemna Miklaviča, ki se je vsem prostovoljkam osebno zahvalil in vsaki izkazal svojo pozornost s priložnostnim darilom. Ob tem je poudaril, da je prostovoljstvo gonilo skupnosti in izrazil veselje nad tako velikim številom srčnih, marljivih in zadovoljnih prostovoljk.

Besedilo in foto, Nadija Jablansček Šuler

POSAVJE

70 let DU Radeče

Leto 2020 je za Društvo upokojencev Radeče prav gotovo nekaj posebnega. Obeležujemo 70-letnico delovanja, zaznamovalo pa nas je tudi z epidemijo, ki nam opredeljuje naš vsakdan. Dan za dnem nam narekujejo previdnost za ohranjanje zdravja ob tej virusni grožnji. Epidemija nas je vse izostrila v razmišljanju in zavedanju tega trenutka. Ja, upajmo, da je to le en daljši trenutek spoznanja in da se bosta gospod COVID in gospa KORONA umirila.

Letošnji Zbor članov, na Jožefovo v marcu, smo želeli združiti z našim jubilejem. Žal smo ga odpovedali in upamo na sklic v jesenskem času. Ja, 70-letnica je dejstvo in nič ga ne more spremeniti. Praznovanje jubilejev je tako v življenju posameznika kot na poti nekega društva pomemben čas. Prelomnica, s katere se ozreš na prehojeno pot in pogledaš kam naprej.

DU Radeče je bilo ustanovljeno 17. 3. 1950. Sedemdeset let je lep in visok jubilej, še posebej, ker gre za humanitarno društvo, ki s svojim prostovoljnimi delom pomaga s ciljem, da bi bila jesen življenja za vsakega upokojenca in starejšega občana čim bolj zanimiva, lepša, pestrejša. S svojim delom je društvo skozi vsa leta

nepretrganega delovanja skrbelo z različnimi programi in dejavnostmi, da je bila kvaliteta preživljanja posameznikov na kar najvišji ravni. Veliko dogodkov se je zvrstilo v teh letih z enim samim namenom – polepšati življenje ljudem v zrelih letih, na jesen življenja prisluhni sočloveku, mu pomagati, ga razveseliti, mogoče tudi še kaj podučiti. To se je odražalo na področju športa, pohodništva, rekreacije, izvajanja različnih programov s področja izobraževanja, zdravstva in sociale, izletov in druženja. Tu so se stakale neverjetne vezi prijateljstva, sožitja in ustvarjanja. Dejavnosti, ki jih razvijamo, bogatijo življenje vseh starejših občanov. Naša naloga pa je, da s svojim znanjem, izkušnjami, medsebojno pomočjo in solidarno odgovornostjo povezujemo tudi starejšo in mlajšo generacijo. V tretjem življenjskem obdobju je še posebej pomembna telesna aktivnost, saj prispeva k zdravemu in vedremu preživljanju prostega časa. Športne aktivnosti nas družijo, pomenijo sprostitve in veselje. Šport nas povezuje s člani iz drugih krajev in društev na tekmovanjih in tkejo se nova prijateljstva.

Člani in članice delujejo v različnih športnih disciplinah, v balinanju, pikadu, streljanju z zračno puško, kegljanju, šahu, ribištvu in pohodništvu. Številni člani bodo v tem jubilejnem letu prejeli tako društvena priznanja in priznanja ZDUS za dolgoletno prizadevano delo v društvu.

Skrb za starejše člane našega društva je že dolgoletna tradicija. Veliko vlogo odigrajo prav prostovoljci iz Programa SzaS. Skupaj z RK in Občino Radeče organiziramo srečanje in druženje za 80+ letnike. Posebno pozornost namenjamo jubilarantom ob 90 letnici, ki jih ob njihovem prazniku obiščemo. Pred novim letom obiščemo tudi naše oskrbovance v domovih za starejše. In tudi ob naši 70-letnici smo v začetku marca opravili obisk v domu v Laškem. Žal nas je epidemija prehitela in smo našim članom v domu v Loki posredovali le prijazno sporočilo z darilom. Upam, da jim je to polepšalo čas karantene. Z veseljem pa smo v tem času obiskali najstarejšo občanko, gospo, ki bo v jeseni dopolnila 99 let. Naša članica je že 47 let. Sprejela nas je z veseljem, čila in pripravljena obujati spomine.

Naš jubilejni Zbor članov ob 70-letnici društva smo si zamislili skromno, brez da bi sedeli za omizjem z mnogim priborom, to nam ne dopuščajo naša finančna sredstva, niti ne naša načela. Zato pa smo vsakemu članu društva namenili skromno pozornost v obliki skodelice z napisom, obiskali naše oskrbovance v domu starejših v Laškem, žal nas je za obisk v domu v Loki prehitela prepoved vseh obiskov, vendar bomo to zagotovo še storili. Obiskali smo našo najstarejšo članico, ji namenili finančna sredstva kot pomoč pri plačilu položnic, obletnici je bilo posvečeno že izvedeno kegljaško srečanje v Zasavju, žal je bil odpovedan regijski pohod posavskih upokojencev v Radečah.

V okviru praznovanja pa je naša rokodelska sekcija – klekljarska skupina **Nitke** pripravila razstavo ročnih del v Knjižnici Radeče. Vseh teh aktivnosti pa ne bi zmogli, če ne bi bili deležni podpore vseh institucij in izredne darežljivosti posameznikov, ki so se odzvali na naše prošnje. Hvala! In pogled v prihodnost ... želimo si prav takšnega, mogoče še boljšega, z mnogo energije novih posameznikov, z mnogo entuziazma in pripravljenosti prostovoljcev, z velikim številom športnih rezultatov z bleščečimi pokali ali samo z vsakodnevnimi rekreacijskimi treningi na balinišču, strelišču, kegljišču, kje ob Savi na ribolovnem placu ali na pohodih. Predvsem pa si želimo zadovoljno članstvo z mnogo mladih upokojencev, prijazen medsebojni pogled in stisk roke ob srečanju na katerikoli naši prireditvi ali izletu, ob obisku prostovoljca na domu ali ob srečanju in druženju v Centru za starejše Dobra energija.

Jožefa Novak, predsednica

LJUBLJANA Z OKOLICO

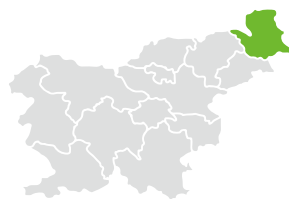
Gremo se potepat, imejmo se fajn

Dvaintrideset let v življenju ni dolga doba, vendar je za društveno življenje in delo, še posebej če je bilo plodno in zanimivo, vredno temeljitejšega pogleda. Toliko je mlado delovanje v Društvu upokojencev Nove Fužine, ki šteje več kot 120 članic in članov. Trenutno ga vodi Mira Ključanin, ki je funkcijo predsednice prevzela pred dobrim mesecem dni od Lucije Vuga. Tako kot v večini društev je tudi tu glavna aktivnost druženje, izleti in rekreacija. Ni ga zanimivega kraja v Sloveniji, ki ga ne bi obiskali, pa vendar največ pozornosti namenjajo obiskom v bližnji okolici in v samem mestu Ljubljana.

Domala ob vsakem pomembnem prazniku namenijo pozornost in svoj čas koristnemu in prijetnemu druženju. Silvestrovanje, pustovanje, martinovanje ali pa pohod po zelenem obroču PST okrog Ljubljane so v programu društva stalnica. Obisk starejših, predvsem onemoglih članov, je tradicija, ki jo gre pohvaliti. Uradne ure društvene pisarne so vsako sredo med 10. in 12. uro v prostorih Doma krajanov Nove Fužine. Takrat tudi steče beseda in načrtovanje aktivnosti. Prav te dni so se dogovorili, da bodo že naslednji mesec organizirali ribiški piknik, prvi torek v septembru se bodo z vlakom odpeljali obiskat znamenitosti knežjega mesta, organizirali skupni pohod od gradu do gradu (Kodeljev grad – Fužinski grad) in v oktobru priredili kostanjev piknik, se ekipno in posamično udeležili športnih iger (predvsem v balinanju so odlični) Novih Fužin in zagotovo tudi kot vsako leto imeli silvestrski družabni izlet. Nepozabni so spomini, ki jih hranijo fotografije martinovanja v Zajčji dobri, srečan pri brunarici Zadvor, novoletnih zabav na Polževem in ribiških piknikov v Zalogu, obiskov in izletov v Planico, Veliko planino, grad Štatenberg ali enostavnih pohodov na Orle ali po Ljubljani. »Treba je povedati, da je v mladem naselju Nove Fužine za starejše in upo-

kojence kar dobro preskrbljeno za koristno in zdravo preživljanje prostega časa, saj idej in volje nikoli ne zmanjka,« rada poudari predsednica Mira Ključanin. Čestitamo!

Aleš Kardelj, foto DU N. Fužine

POMURSKA

Pomurska PZDU opravila letni zbor članov

PPZDU Murska Sobota je planirala redni letni zbor članov konec meseca marca, vendar je bil zaradi epidemije korona virusa zbor odpovedan za nedoločen čas. Zbor smo tako opravili po končani epidemiji dne 23. 6. 2020 v prostorih Murske republike v Hotelu Zvezda v Murski Soboti.

Pomurska pokrajinska zveza društev upokojencev združuje 37 društev upokojencev v regiji s približno 12.000 člani. Zbor tako sestavlja 37 delegatov, od katerih se je zboru udeležilo 32 delegatov in sedem vabljenih predsednikov odborov ter štirje gostje. Zbora se je udeležila predstavnica Mestne občine Murska Sobota, načelnica oddelka za gospodarstvo g. Nada Török, predsednik ZDUS Janez Sušnik ter podpredsednica Vera Pečnik in odgovorni urednik naše revije, Črt Kanoni. Zbor je otvorila predsednica PPZDU Vijola Bertalanič, ki je na kratko povzela stanje v pokrajini v času epidemije, izpostavila delo prostovoljcev v programu Starejši za starejše ter v vseh ostalih društvih v času epidemije. Ugotovila je, da so prostovoljci kljub temu, da spadajo v rizično skupino, poskrbeli za svoje člane in ostale starejše in to predvsem tako, da so posredovali podatke o potrebi po pomoči štabom civilne zaščite oz. drugim, ki so izvajali pomoč. S strani starejših je bilo veliko kontaktov po telefonu in to predvsem v primerih, ko živijo starejši sami in so rabili kontakt, toplo besedo in vzpodbudo, da so lažje preživeli epidemijo. Tako je ugotovila, da je bilo ustrezno poskrbljeno za

DU Nove Fužine na Veliki planini

Predsednica Pomurske PZDU Vijola Bertalanič med predstavitvijo dnevnega reda Zbora

starejše v pokrajini, za kar se je vsem zahvalila. Predsednica je predlagala dnevni red zbora članov, ki je obsegal pregled poslovanja in dela v letu 2019 ter program dela in finančni načrt za leto 2020. Predlagala je, da se pod točko tekoče zadeve dotaknemo tudi stanja starejših na sploh, predvsem z vidika ustrezne rešitve pri skrbi za starejše, ki rabijo stalno nego in oskrbo. Za vodenje zbora je predlagala Miroslavo Šömen, ki je potem tudi prevzela vodenje zbora.

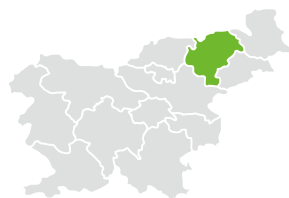
Potem, ko so bile opravljeni formalnosti okrog vodenja zbora, sta bili predstavljeni osrednji točki dnevnega reda, delo PPZDU v letu 2019 in program za leto 2020. Obrazložitev za obe točki dnevnega reda je podala predsednica pokrajine. Povedala je, da je bil program v letu 2019 s pomočjo posameznih društev izpeljan tako na področju sociale, športa, kulture in drugih dejavnosti. V programu Starejši za starejše dela v pokrajini skoraj polovica društev, prav tako pa skrbijo za svoje člane tudi v ostalih društvih. V letu 2019 so bila opravljena vsa regijska tekmovanja na področju športa in vsi zmagovalci so se udeležili državnih tekmovanj. Najboljše društvo v regiji na področju športa je bilo Društvo upokojencev Gornja Radgona. Na področju kulture so bile izvedene naslednje aktivnosti: srečanje literatov, etno večer, večer pesmi in plesa, revija pevskih zborov, slikarska razstava in razstava ročnih del, ki je bila v letu 2019 organizirana prvič na nivoju regije. Pri sofinanciranju s strani ZDUS je izpostavila problem zaradi nedorečenih meril in predvidenih sredstev. Poleg tega je bilo opravljeno računalniško opismenjevanje, razprave o predlogih zakonov in drugo. Pri finančnem poslovanju je bilo povedano, da se pokrajina financira preko članarine, iz dotacij ZDUS za posamezno dejavnost in preko sredstev, za katere se prijavlja na razpise občin v pokrajini. Predsednica je izpostavila problem tajniških del, s katerimi se srečuje pokrajina že nekaj let in ga je končno uredila v letu 2020, ko je bila pri DU Murska Sobota zaposlena tajnica, ki za PPZDU MS opravlja delo dve uri dnevno.

Program dela za leto 2020 je bil postavljen na enakih osnovah kot v letu 2019, s tem, da so aktivnosti zaradi korone zastale. Na področju športa so bila predvidena regijska tekmovanja preklicana, opravljajo se predvsem meddruštvena tekmovanja, na področju kulture pa se bodo predvidene prireditve izvedle v drugi polovici letošnjega leta. Od 1. 6. 2020 se opravljajo tudi redne naloge na programu Starejši za starejše, v mesecih epidemije pa se je delalo pod posebnimi pogoji.

Oba dokumenta: poročilo o delu v letu 2019 s finančnim poročilom ter program dela za leto 2020 sta bila po daljši razpravi soglasno sprejeta.

Zbor članov so pozdravili tudi predstavnica Mestne občine Murska Sobota ter predsednik in podpredsednica ZDUS. Slednja sta predstavili aktivnosti v ZDUS za upokojence predvsem z vidika izboljšanja socialnega stanja v času korone in na sploh. Tako v njunem izvajanju kot tudi v poznejši razpravi je zopet izpostavljena problematika skrbi za starejše v Sloveniji. Zbor je sprejel sklep, da je nujno takoj sistemsko rešiti vprašanje skrbi za starejše tako v domačem okolju kot tudi v domovih. Za lažje delo v domovih je potrebno takoj sprejeti nove kadrovske in tehnične normative v izogib problemov, ki so v domovih nastali ob zadnji epidemiji, prav tako se zahteva od politike takojšnji sprejem Zakona o dolgotrajni oskrbi, ki bo po meri ljudi in ki bo rešil vprašanje financiranja različnih oblik oskrbe in s tem razbremenil uporabnike in njihove svojce.

Vijola Bertalanič, foto ČK

ZGORNJE PODRAVJE

Zbor članov DU Selnica ob Dravi 2020

Člani Društva upokojencev Selnica ob Dravi smo imeli 24. junija svoj letni Zbor članov. Tokrat je potekal tudi volilni občni zbor, saj je prejšnjim organom potekel mandat. Izpeljali smo ga v Hramu kulture Arnolda Tovornika.

Skupaj je bilo prisotnih 125 članov, Zbor pa je zaradi predhodnih ukrepov ob pandemiji Covid-19 potekal nekoliko kasneje, kot je v navadi, vendar še kljub temu z upoštevanjem določenih ukrepov (medsebojna razdalja, uporaba mask v zaprtem prostoru in razkuževanje rok). Na dnevnem redu so bile standardne točke, in sicer v prvem delu podajanje poročil predsednika in drugih funkcionarjev.

Udeleženci Zbora članov DU Selnica ob Dravi v kulturnem hramu Arnolda Tovornika

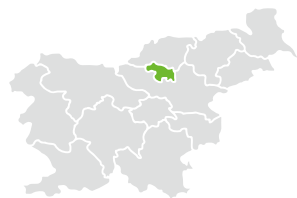
Dosedanji predsednik Ivan Majster je predal vodenje društva Vladu Saboleku. Tako je Ivan Majster zaključil svoj četrti mandat. Za uspešno, dolgoletno delo je prejel listino častnega predsednika društva. Zbora so se udeležili tudi nekateri vabljeni gostje, med katerimi je treba izpostaviti poslanca DZ Jurija Lepa, predsednika ZPZ DU MB Edija Severja in predsednici DU Fala in Ruše. Izostanek je opravičila županja dr. Vlasta Krmelj, ki je v pisnem sporočilu čestitala članom za opravljeno delo in jim zaželela uspešno delo tudi v prihodnje.

Tako poslanec DZ kot predsednik ZPZ DU MB Sever sta poudarila in prenesla nekaj aktivnosti, ki se na našem področju odvijajo tako v parlamentu kot tudi v okviru ZDUS. V sedanjem trenutku je to zlasti pokojninski sistem in Zakon o dolgotrajni oskrbi. Vse to so teme, ki se upokojencev zelo dotikajo.

Kot vsako leto smo zbor popestrili tudi s kulturnim programom. Nepogrešljiva točka je bila skupina **UPI**, domačih godcev društva upokojencev.

V neuradnem delu pa so se prisotni nekoliko pogostili v preddverju z okusno hrano in nekaj kapljic izbranega vina Vina Breznik.

Besedilo in foto, dr. Srečko Feliks Kropce

ŠALEŠKA

Polni načrtov, a o uresničitvi bo odločalo stanje Covid-19

V Velenju je, tako kot marsikod pri nas, v uresničevanju programov delovanja pomenljivo posegla epidemija korona virusa, ki je preprečila številne, že trdno zastavljene naloge. Zakonsko določeni ukrepi vlade kot tudi NIJZ so presekali temeljne dogodke, ki so se doslej izvajali kot javne prireditve z množično udeležbo. Tako so pri vodstvu ŠPZDU Velenje predstavili pevsko revijo, sprejem in srečanje poročnih parov zlatih in bisernih jubilarov, 50

Vedenik, Tisnikarjeva in Tepej zmagovalna ekipa vodstva ŠPZDU Velenje

in 60 ter več let. Tudi tradicionalno družabno poletno srečanje članov vseh 11 društev še ni našlo termina izvedbe. Če bodo razmere za množična druženja dovoljevale, bo to izvedeno do konca avgusta, revija celo nekaj pozneje. Vodstva društev in ŠPZDU Velenje so v polni pripravljenosti na te velike dogodke kot tudi na festival medgeneracijskega sožitja na prostem v Velenju. Od epidemiološke slike pa bo odvisno dobesedno vse.

Na silo ni primerno, niti ni dovoljeno, ogrožati lastno članstvo ter širšo javnost, zato bo, kot nam je sporočil predsednik Vedenik, sproti odločeno o vsem. Med drugim je dejal:

»Korona virus je naredil svoje in tako smo tudi v DU omejeni pri izvajanju svojih programov. Poskušamo in trudimo se, da bi članstvu omogočili čim več aktivnosti. Tako smo v DU, dokler je bilo mogoče, organizirali športne igre ter v okviru ŠPZDU izpeljali skoraj vsa tekmovanja, razen kegljanja na vrhovi in steznega kegljanja, kar nameravamo storiti jeseni. Drugače pa so društva organizirala razne pohode, rekreacijo, delavnice in predavanja, kar je v omejenem obsegu še bilo dosegljivo«.

Največ aktivnosti je bilo izpeljanih v DU Velenje, ki je največje društvo v okviru ŠPZDU Velenje. Posebna sta bila dva dogodka.

Društvo je prejelo priznanje kot najboljšo prostovoljno društvo v MOV v letu 2019! DU Velenje je kot prvo v okviru ŠPZDU pridobilo status društva v javnem interesu na področju sociale, kar je zares zavirljiv uspeh tudi na ravni MOV. Vedenik pove:

»Aktivnosti za pridobitev statusa so potekale 2 leti, s tem se je ukvarjalo veliko, zelo odgovornih in marljivih sodelavcev. Tudi zato je pridobitev statusa za društvo veliko priznanje. Učinkovito izvajamo program Starejši za starejše, število starejših občanov, ki sodijo v ta program, se je povečalo iz 2700 na 2860, kar je 67 % vseh starejših v MOV (starejših od 69 let). Letni načrt bo tako kljub opisanim razmeram presežen, saj smo že v polovici leta izvedli preko 1000 obiskov na domu in realizirali preko 1000 različnih pomoči. Največkrat smo dostavljali hrano na domove, dostavljali zaščitne maske in pomagali pri raznih hišnih opravilih«. DU Velenje je podpisalo z Mladinskim centrom Velenje sporazum o sodelovanju pri nujenju pomoči na domu preko njihove skupine Udarnik. Sodelovanje pa je učinkovito na veliko zadovoljstvo koristnikov pomoči. To dejansko pomeni nadgradnjo programa SzS. Izredno se je povečalo povpraševanje po podarjeni hrani, kar pomeni, da vlada med upokojenci velika socialna stiska. Hrano pa nudijo tudi mlajšim osebam oziroma družinam. V času korona krize smo tudi okrepili sodelovanje s SIBAHE, iščemo pa tudi rešitve za šolske potrebščine. Franci Vedenik, izjemen človek in voditelj upokojenske zveze društev v Šaleški dolini, je za zaključek povedal še naslednje: »Predvsem smo želeli imeti čim več kontaktov s članstvom, zato smo razposlali preko 40.000 sms sporočil o pomembnejših informacijah, opravljenih pa je bilo tudi ogromno telefonskih pogovorov. Izpeljali smo tudi nekaj izobraževanj s področja računalništva in pametnih telefonov ter štiri rokodelske delavnice, vse pa v duhu krepitve odnosov, izobraževanja in vključevanja čim večjega števila našega članstva«.

Kljub negotovi prihodnosti zaradi epidemije se v ŠPZDU pripravljajo, da v jeseni realizirajo vsaj del aktivnosti v okviru **Dnevov medgeneracijskega sožitja**. Od ostalih prireditev imajo trden namen izvesti predstavitev rokodelcev na Cankarjevi ulici v Velenju ter nekatera športna tekmovanja in okrogle mize. Revijo pevskih zborov pa bodo morda izvedli na ploščadi na Mestnem trgu (pri KD) v Velenju.

Besedilo in foto, Jože Miklavc

Žalna seja vodstva ŠPZDU za preminulim županom MOV Bojanom Kontičem

V četrtek, 6. avgusta, so se na sklic predsednika ŠPZDU DU Velenje **Franca Vedenika** sešli na žalni seji za pokojnim županom MOV **Bojanom Kontičem** predsedniki društev ter vodje strokovnih skupin ŠPZDU Velenje. V prostorih zveze je prisotne nagovoril Vedenik, nekdanji Kontičev sodelavec, prijatelj in predsednik več kot pet tisoč članske organizacije, ki je pri pokojnem uživala velik ugled in ki jo je tudi pokojni izjemno spoštoval in podpiral. Vedenik je ob postavljenem

spominskem obeležju pokojnika spoštljivo nagovoril prisotne: »Vedeli smo za županovo težko bolezen, vedeli smo, da so mu šteti dnevi, vendar nas je kljub temu njegova smrt presenetila. Ostalo je kruto spoznanje, da ga ni več med nami. Upokojenci smo z njegovo smrtjo izgubili zagovornika našega dela, velikega podpornika projektov medgeneracijskega sožitja, predvsem pa zagovornika solidarnosti in skrbi za starejše. Težko je z nekaj besedami opisati Bojanovo življenjsko pot, njegove človeške vrline in njegove nazore. Bil je skromen, pošten, a duhovno bogat ter ponosen človek. Predan je bil delu in ustvarjanju. Gojil je human odnos do ljudi, imel je čut za napredek, ustvarjanje in pomoč sočloveku. Vedno so nam bila odprta njegova vrata in vedno nam je prisluhnil. Vedno smo našli z njim stično točko in rešitev v skupno zadovoljstvo. Bil nam je blizu, zato smo ga spoštovali in imeli radi. Slava njegovemu spominu!«

Na kratko se je poslovila od sodelavca na MOV in prijatelja tudi predsednica mestnega odbora DESUS Velenje **Darinka Mravljak** ob prisotnosti podpredsednice in podpredsedni-

ka ŠPZDU Velenje, **Vladimire Tisnikar** in **Milana Tepeja**. Nekaj misli in plemenitih izkušenj pa so dodali tudi nekateri prisotni predsedniki in predsednice društev. Velenjskemu županu so istega dne popoldne na osrednjem mestnem trgu v Velenju pripravili javno žalno slovesnost z več sto prisotnimi, na zadnji dom v Podkrajju pri Velenju pa so ga sodelavci in občani pospremili dan za tem.

Besedilo in foto, Jože Miklavc

Aktivni v DU Paka pri Velenju Kljub težavam so izvedli veliko aktivnosti

Čeprav je različnim društvom v obdobju odrejenih vladnih in NIJZ ukrepov zaradi prenašanja korona virusnega obolenja oteženo delovanje, mnoga društva skoraj niso storila kaj več kot le formalno vzdrževanje stanja. Tako nekatera društva ne delujejo v načrtovanem obsegu, a se večina vodstev v društvih trudi storiti čim več. Tako tudi vodstvo ŠPZDU Velenje še išče načine, kako v teh razmerah sploh varno organizirati najpomembnejše dejavnosti in prireditve.

So pa v nekaterih društvih izpeljali v zmanjšanem obsegu in upoštevanju previdnostnih ukrepov vsaj nekaj zadanih nalog. Športne sekcije so že izvedle tekmovanja, nekaj pa ostaja za zgodnje jesensko obdobje. Upokojenci Paka pri Velenju so kljub oviram, ki jim jih povzroča Covid-19 presenetljivo zelo dejavni. V februarju je njihov MePZ DU Paka pri Velenju nastopil na komeemoraciji pri spomeniku 14. divizije, 7. marca pa so izvedli redni občni zbor društva pred karanteno. V času po tem so šivali zaščitne maske, ki so jih dostavili njihovim članom in starejšim osebam v krajevni skupnosti Paka pri Velenju. Na pomoč so jim priskočili tudi MC-jevi velenjski udarniki ter civilna zaščita. V juliju so se srečali z zeliščarji Zeliščarskega društva Velenje na Grilovi domačiji, kjer jih je strokovno popeljal v svet rastlinja, cvetja in zelišč poznavalec Zvone Skrt. V tem obdobju, 15. julija, so pevci DU Paka prav tako sodelovali na prireditvi Poletje na Grilovi domačiji. V tem času že načrtujejo nove aktivnosti, med njimi izlet z vlakom v Savinjsko dolino, kot je z zmernim optimizmom povedala njihova aktivna predsednica (in podpredsednica ŠPZDU Velenje) Vladimira Tisnikar.

Jože Miklavc, foto DU Paka

Ekскурzija DU Paka in petje na Grilovi domačiji v Lipju

Franc Bogovič SLS/EPP

Spoštovani bralke in bralci revije ZDUS PLUS!

Vesel sem, da z vami lahko spet podelim svoje misli in pogled na sedanje demografske izzive, s katerimi smo se soočali že pred koronavirusno krizo, in ki jih je le ta še v marsikaterem vidiku osvetlila, še posebej z vidika dolgotrajne oskrbe in institucionalnega varstva oseb, starejših od 65, v Sloveniji. Z naraščajočim deležem starejše populacije, ki pri svojem vsakdanjem življenju potrebuje pomoč, se sooča vse več evropskih držav, v Sloveniji pri tem nismo nobena izjema. Na to nas je 20. julija letos v svojem poročilu Ekonomski pregled Slovenije 2020 opozoril tudi OECD, ki med ključnimi izzivi Slovenije izpostavlja prav staranje prebivalstva, kar bo še bolj vplivalo na zdravstveni sistem in trg dela, ugotavlja OECD. Državi priporoča, naj čim prej sprejme ustrezne strukturne ukrepe zaradi ogroženosti dolgoročne fiskalne vzdržnosti zaradi porabe, povezane s staranjem. Kot navajajo, delež starejših prebivalcev namreč narašča, zato naraščajo tudi stroški pokojnin in drugi s staranjem povezani izdatki. OECD predvideva, da bodo do leta 2055 ti odhodki narasli bolj kot v večini drugih evropskih držav in da se bo primanjkljaj v javnem pokojninskem sistemu potrojil.

Dejstvo je, da moramo v Sloveniji nujno sprejeti systemske ukrepe na področju pokojninskega sistema, ki sicer temelji na medgeneracijski solidarnosti. Vendar pa za vzdržnost pokojninskega sistema ne vidim le ukrepe glede morebitnega poznejšega upokojevanja in bolj razvitega drugega pokojninskega stebra, ampak predvsem odločne ukrepe glede spodbujanja rodnosti. Rodnost je namreč v državah članicah EU nižja od praga obnavljanja prebivalstva, kar pomeni zmanjšanje aktivnega prebivalstva in s tem povečanje javnih izdatkov za pokojnine, zdravstvo in socialno varnost. Za reševanje teh izzivov pa bi bilo treba višji delež javne porabe vlagati v politiko spodbujanja rodnosti in družinsko politiko, pri čemer zlasti z omogočanjem priložnosti, da mlade družine lažje pridejo do stanovanj ter s spodbujanjem usklajevanja dela in zasebnega življenja. S takimi res odločnimi ukrepi za spodbujanje rodnosti bi tudi v Sloveniji na dolgi rok lažje reševali izzive pokojninskega sistema.

Po drugi strani pa je za Slovenijo ključno in nujno, da čimprej celovito in systemsko uredi dolgotrajno oskrbo. Klic po tej nujnosti

je »kriknila« prav epidemija s Covid-19, ki je žal razgalila mnoge kadrovske, strokovne in prostorske težave v domovih za starejše v Sloveniji. Čeprav je velik delež na državi, da uredi področje dolgotrajne oskrbe, pa ni zgolj višji delež in dostop do pravic za vse starejše, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, in ki bi bil financiran iz javnih sredstev, tisti, ki bi reševal te izzive. Ključ rešitve vidim tudi v spremembi koncepta urejanja te problematike. Namreč, ni razloga, da bi zgolj institucionalni domovi za starejše bili tisti prostor, ki bi starostnikom lahko nudili prostor, ko potrebujejo več pomoči pri svojem vsakodnevem življenju, pri tem pa žal tudi velikokrat daleč od svojega kraja dotedanjega bivanja.

Sam vidim rešitev v konceptu pametnih vasi, s katerim poskušamo ohraniti slovensko podeželje živo in vitalno, ter z njim poskrbeti za vse generacije na podeželju, tudi starostnike. Ti namreč mnogokrat na podeželju ostanejo ostareli in sami, njihovi mladi se mnogokrat preselijo v kakšne večje kraje, in imajo tako manj možnosti za pogostejšo pomoč staršem, ko jo le-ti potrebujejo. Včasih starostniku na kakšnem samotnem hribu, kjer ni javnih avtobusov in taxi služb, prav pride že samo kakšen prevoz do bližnjega zdravnika ali pošte. Težave

imajo tudi, ker v snežnih ali pa v dežnih razmerah patronažna ter zdravstvena služba do njih sploh ne moreta priti. V Posavju smo tako skupaj z več občinami začeli razvijati pilotni projekt Pametne srebrne vasi, torej nekakšna naselja, kjer bi se ti starostniki lahko združili in ne bi bili več tako razpršeni, hkrati pa bi jim v teh naseljih bile omogočene vse potrebne storitve, informacijska tehnologija, bile bi lahko tudi samooskrbne itd. V teh naseljih se ne bi počutili več tako osamljeno, počutili bi se tudi bolj varno, hkrati pa bi še vedno imeli možnost živeti sami, morda v kakšni cenovno ugodnejši garsonjeri. Tako ne bi bili obsojeni zgolj na institucionalni dom za starejše. Za rešitev dolgotrajne oskrbe v Sloveniji tako vidim nujno razvijanje tudi alternativnih konceptov, kot so Pametne srebrne vasi, saj bi s tem starostnikom ponudili možnost tudi za drugo rešitev in bivanje v okolju, kjer bodo lahko imeli primerljivo kakovost bivanja, kot so jo imeli na svojem domu. S pametnim konceptom financiranja in razdelitve stroškov teh naselij na več različnih virov pa bi lahko delno razbremenili tudi pritisk na državno financiranje dolgotrajne oskrbe.

Franc Bogovič, Poslanec Slovenske ljudske stranke v Evropskem parlamentu (SLS/EPP)

UNION HOTELS
COLLECTION

Posebna ponudba za koriščenje turističnega bona že od 100€*

Izbrana ponudba vključuje **nočitev z zajtrkom**
ter izbor različnih **paketov doživetij**.

Paket grad

Plovba po Ljubljanici s kosilom.
Ogled Ljubljanskega gradu z
degustacijo slovenskih vin v
grajski kleti.

Paket zgodovina

Voden ogled skritih kotičkov
Ljubljane s kolesom ali peš.
Ogled bunkerjev pod gradom
in Plečnikove hiše.
Ogled Pivovarne Union in tura
z degustacijo.

Paket ladjica

Spoznajte zgodbe Ljubljanskih
mostov.
Vožnja z ladjico po Ljubljanici
in piknikom v Tivoliju.

Paket narava

Voden ogled Botaničnega vrta
s sajenjem rože.
Vožnja z ladjico po Ljubljani in
piknikom na Špici.

Za več informacij pokličite našo prodajno službo na **01/308 1291**
ali nam pišite na **group.sales@uhcollection.si**

*Ponudba velja za skupine 10 in več sob. Doplačila: Turistična taksa 3,13 EUR po osebi na nočitev. Razpoložljivost paketov je odvisna od termina rezervacije ter razpoložljivosti sob v posameznem hotelu. Vse cene v ponudbi so v EUR in vključujejo DDV.

Grand hotel Union
Miklošičeva cesta 1, Ljubljana
grand@uhcollection.si
www.grandhotelunion.si

uHotel
Miklošičeva cesta 3, Ljubljana
uhotel@uhcollection.si
www.uhotel.si

Hotel Lev
Vošnjakova ulica 1, Ljubljana
lev@uhcollection.si
www.hotellev.si

Central hotel
Miklošičeva cesta 9, Ljubljana
central@uhcollection.si
www.centralhotel.si

The Fuzzy Log
Miklošičeva cesta 9, Ljubljana
fuzzy@uhcollection.si
www.thefuzzylog.si

Štajerska upokojska balinarska liga

Po dolgem času so se začela rekreacijska tekmovanja upokojscev, med njimi tudi balinanje. Da je ta šport poznan po celi Sloveniji, dokazujejo pridni upokojsenci – balinarji Štajerske. Za brezhiben potek

tekem skrbita vodja tekmovanja **Mitja Ocepek** in **Damjan Lukman**, ki vodi evidenco in pravočasno urejanje rezultatov in lestvic. V Štajerski ligi upokojscev v balinanju (ŠLUB) tekmujejo v dveh ligah.

Štajerska liga upokojscev v balinanju

1. LIGA – rezultati 2. KROG

BK Celeia Celje : KU Gorenje 0 : 2, DU Vinska Gora : BK Žalec 2 : 0, BK Balinc Polzela : DU Velenje 2 : 0, BŠDU premogovnik prost.

LESTVICA: BŠDU premogovnik 2, KU Gorenje 2, BK Balinc Polzela 2, DU Vinska Gora 2, DU Velenje 2, BK Žalec 2, BK Celeia Celje 0.

2. LIGA – rezultati 1. KROG

DU Šoštanj : BS Vrbno Vrbica 2 : 0, PDU Gorica : DU Dobrna 2 : 0, PDU Kavče : BK Topolšica 2 : 0

LESTVICA: DU Šoštanj 2, PDU Gorica 2, PDU Kavče 2, BK Topolšica 0, DU Dobrna 0, BS Vrbno-Vrbica 0.

Štajerska liga upokojscev v balinanju 0
Ekipa BK Žalec.

Štajerska liga upokojscev v balinanju 1
Ekipa BK Celeia Celje

Štajerska liga upokojscev v balinanju 2
Ekipa DU Šoštanj in BS Vrbno-Vrbica

Besedilo in foto, Milenka Blažević

Znova turnirji v taroku

6. krog Humarju

Prva zmaga Humarja! Vodi Simona. Memorial treh tarokistov! Postojnsko športno društvo Epic, ki letos slavi 20-letnico je po 80 dneh v začetku junija startalo s tarok turnirji. Izvedli so 6. krog 15. klubskega prvenstva, ki je bil tudi memorial v spomin na tri odlične igralce. Tokrat so se poslovili od Srečka Košnika, ki je bil stalni član ustaljenega upokojskega turnirja, v letu 2007 pa je dosegal tudi odlične uspehe na državnem ekipnem prvenstvu, kjer je bil z ekipo tretji. Poslovili so se tudi od Karmen Progar, ki je bila vsestranska športnica v bowlingu, šahu in taroku, z ekipo Epica je bila druga na ekipnem prvenstvu in od Dr. Iva Benkoviča, ki je bil velik ljubitelj kart, še posebej pa je bil aktiven v DU Postojna, kjer je uspešno vodil ekipo za reševanje križank. Na 6. turnirju je nastopilo 16 igralcev, med njimi štiri igralke iz sedmih krajev notranjske regije. Zmago je letos prvič slavil Bojan Humar, ki je edini zmagal v obeh krogih. Druga je bila Simona Bajc (oba iz Postojne), tretji je bil Henrik Semenič iz Podnanosa, sledijo jim: Bordon, Markič idr. Po 6. krogu vodi Bajčeva 30 točk, sledijo Semenič, Markič, Kraševac, Debevc in Likar. Najboljši so prejeli športno knjigo E. Progarja, Vse o športu, ter praktične nagrade.

Sedmi krog Semeniču

Državna tekmovanja so zaradi Covid-19 obstala. Sedmega kroga se je udeležilo rekordno malo igralcev, le štirje! Zmago je prvič slavil Henrik Semenič iz Podnanosa, drugi pa je bil Slavko Milavec iz Studenege. Po 7. krogu vodi Semenič točko pred Bajčeva. Ob tem še vest iz pokalnega tekmovanja, kjer je ŠD Epic izpadlo iz nadaljnje konkurence, saj so bili v Stični zadnji.

Osmi krog Bajčevi

Osmega turnirja v taroku se je udeležilo sedem igralcev. Drugič v tem letu je slavila Simona Bajc, drugi je bil Slavko Milavec. Po osmem krogu vodi Bajčeva pred Henrikom Simonovičem.

Deveti krog Humarju

V restavraciji Erasmus v Postojni je ŠD Epic pripravil 9. krog 15. tarok turnirja, čeprav so vsa državna prvenstva posameznikov preložena. Nastopilo je devet igralcev iz šestih mest. Drugo zmago letos je slavil Bojan Humar, drugi je bil Franc Premrl iz Orehovice, tretji pa vodja te igre, Edvard Progar. Po 9. krogu vodi Bajčeva, pred Semeničem, tretji je Humar, sledi Pivčan Likar, ki je bil že dvakrat drugi. Deseti krog se je odigral pred kratkim, o izidih pa bomo poročali v septembrski številki naše revije. ŠD Epic vabi na turnir vse upokojsence in predvsem mlade, da se pridružijo tej lepi, družabni igri.

ŠD Epic, foto Postojna.si

5. likovna kolonija v Malečniku

Letošnja pomlad je bila drugačna. Bili smo doma. Iz dneva v dan smo ugibali, kdaj se bomo lahko spet srečevali in družili. Že v maju smo se začeli prijatelji likovniki spraševati, ali bo drugi četrtek in petek v juniju kolonija v Malečniku. Ko je bilo znano, da se s prvim junijem ukrepi sproščajo, smo začeli s pripravami. Vsi povabljeni so prejeli vabila s prijavnici in urnik dela likovne kolonije, ki jo vsako leto junija posvečamo krajevemu prazniku.

Likovna kolonija se je pričela 11. junija pod mentorstvom likovnega pedagoga Branka Duha. Poskrbeli smo za upoštevanje priporočil NIJZ. Vse udeležence so pozdravili predsednica DU Malečnik Stanka Naterer, mentor Branko Duh in organizatorja Vid Kelbič, vodja likovne skupine, ter Biserka Stergar, članica skupine. Devet gostov in devet članov domače skupine si je kmalu izbralo vsak svoj prostor – nekateri znotraj stavbe, drugi zunaj, nekaj se jih je odpeljalo iskat motive med griče ali k Dravi. Okvirna tema je bila »Pomlad«, ki pa ni bila obvezna. Po kosilu v domači Gostilni Frajgraba smo z delom nadaljevali. Večina udeležencev se je odločila za priporočeno temo, slikali smo šopke, cvetoča polja in pomladno krajino, največ v tehniki akril na platno, tudi olje na platno, ena od likovnic se je odločila za suhi pastel. Med delom so nas obiskali tudi otroci starejše skupine malečniškega vrtca z vzgojiteljicami in si z zanimanjem ogledovali, kaj počnemo. Proti koncu dneva so bile slike že skoraj končane. Večerjali smo na Turistični kmetiji Protner, kjer je nekaj gostujočih likovnikov tudi prenočilo, dva sta prespala na Turistični kmetiji Emil na Vodolah.

Z delom smo nadaljevali v petek ob devetih, do enajstih smo oddali končana dela. Trije člani domače skupine so se lotili postavitve razstave v prostorih KS, ostalim udeležencem kolonije pa je bil mentor Branko Duh na voljo za njihova vprašanja. Čas do kosila je kar prehitro minil. V gostilni, kjer smo imeli kosilo, nas je čakalo presenečenje – družina Peperko, kamor smo bili namenjeni popoldne, je tistega dne plačala hrano in pijačo za vse udeležence kolonije.

Po kosilu smo se nato odpravili v Trčovo k družini Peperko, s katero se je vodja naše skupine dogovoril za ogled del in ateljeja njihovega sina, slikarja Francija Peperka, ki so ga pred štirimi leti prekmalu izgubili. Vsa družina nas je pričakala, ponudili so nam pecivo in pijačo. Ob pozdravu je gospod

povedal nekaj besed o sinu in njegovem delu, nato pa so nas povabili v novo hišo, ki je čudovita kopija kozjanske hiše, da smo si lahko ogledali slike, obešene v nekaterih prostorih. Domača hči nam je odprla tudi vrata svojega stanovanja ter nam omogočila pogled na stene, polne zanimivih likovnih del. Branko Duh nas je opozoril na nekatere od slik ter poudaril, da je slikar v svojem kratkem življenju dosegel skoraj neverjeten razpon v ustvarjanju in znanju. Nazadnje so nas popeljali v atelje, kjer je Franci ustvarjal. Tam smo se čudili velikim risbam, pa tudi avtoportretom mladega slikarja. Oče in mati sta povedala, da vseh slik niso mogli razstaviti, saj jih je preveč. Nekatere so našli tudi nedokončane. Povedala sta, da smo prva skupina, ki si je prišla ogledat slike in s tem počastiti spomin na Francija. Branku Duhu sta podarila katalog, ki je bil izdan ob posthumni razstavi ... Gostoljubni družini smo se zahvalili za čast, da smo si smeli ogledati likovno zapuščino njihovega sina, pa tudi za prijazen sprejem, pogostitev, seveda pa tudi za naše kosilo v gostilni. Povabili smo jih na odprtje razstave likovne kolonije.

Ob petih popoldne smo se spet zbrali v prostorih KS Malečnik-Ruperče. Tokrat nismo mogli povabiti ŽPZ DU Malečnik, pa tudi plakatov z vabili na odprtje razstave ni bilo, saj je prostor premajhen, da bi omogočal druženje veliko ljudi. V dvorani smo postavili sedeže z ustreznim razmikom. Povabljenim gostom smo zagotovili prvi dve vrsti, v ostale smo posedli likovniki. Kot gostje so prišli Edi Sever, predsednik PZDU Maribor, Jožef Škof, predsednik KS Malečnik-Ruperče, Stanka Naterer, predsednica DU Malečnik, Teodor Zorko, predsednik KD France Marolt Malečnik, Marija Božnik, predsednica ŽPZ DU Malečnik, Alenka

Tulimirovič, zborovodkinja ŽPZ DU Malečnik, Franc Duh, predsednik Rancarskega društva Malečnik, prišla pa sta tudi gospa in gospod Peperko. Zaradi razmer je bila ob odprtju razstave le skromna kulturna prireditev. Nastopila je Nada Svetina iz DU Jakobski dol, ki je na citre zaigrala nekaj lepih slovenskih ljudskih pesmi. Marija Duh, članica domače likovne skupine, pa tudi KD France Marolt, je posebej za to priložnost priredila in ob spremljavi na sintesajzer zapela dve pesmi, ki ju je sicer uglasbila na besedilih dveh domačink za moški oktet. Biserka Stergar je povezovala program, prebrala pa je tudi eno od svojih pesmi. Proti koncu programa sta predsednica DU Malečnik Stanka Naterer in mentor Branko Duh vsem sodelujočim likovnikom podelila pisne zahvale za udeležbo, KS Malečnik-Ruperče pa zahvalo DU za dobro sodelovanje. Od gostov sta spregovorila Edi Sever, ki je čestital likovnikom za opravljeno delo, in Jožef Škof, ki se je zahvalil za zahvalo in poudaril, da so prostori KS namenjeni vsem krajanom in prireditvam. Namignil je tudi, da bo morda v kratkem v Malečniku le zgrajen nov kulturni center. Branko Duh je povedal nekaj besed o minuli koloniji, pohvalil je ustvarjena dela ter dejal, da je napredek očiten. Vid Kelbič se je na koncu zahvalil nastopajočim ter oznanil, da je razstava odprta. Prisotni so si z zanimanjem ogledali razstavljene slike. Medtem sta prizadevni članici DU Malečnik Manca Klobasa in Marija Duh v imenu DU pripravili pogostitev za zaključek dvodnevne srečanja in vse povabili k mizi. Sledilo je prijetno druženje, gostje so zadovoljni pohvalili vse, kar se je dogajalo v času kolonije, in pred slovesom povedali, da se že veselijo srečanja v letu 2021.

Besedilo in foto, Biserka Stergar

Srečanje Pomurskih literatov

V Pomurski pokrajinski zvezi smo se sestali na organih pokrajine takoj, ko se je prvi val korona virusa umiril. Na komisiji za kulturo in rokodelstvo smo se dogovorili, da bomo nadaljevali z vsemi predvidenimi aktivnostmi. Ker je bilo za april predvideno srečanje literatov preklicano, smo se na seji dogovorili, da ga izpeljemo takoj, ko bo možno. Srečanje je bilo predvideno v organizaciji DU Gornja Radgona, nov dogovorjen termin pa je bil zadnji junijski dan.

Ker je bila prva lokacija srečanja v Domu starejših v Gornji Radgoni in tam srečanja v tem času nismo mogli izvesti, smo potem novo lokacijo našli v knjižnici v Gornji Radgoni. Srečanja literatov iz društev upokojencev Pomurja se je letos udeležilo 15 piscev, kar je nekaj manj kot prejšnja let, kljub temu pa je bila udeležba dobra. Udeležili so se ga pisci proze in pesniških del. Med njimi je že tudi nekaj takih, ki so že

izdali vsaj po eno ali več romanov ali pesniških zbirk. Srečanje je letos že drugič vodil Robert Titan Felix, pesnik, pisatelj, publicist in urednik.

Vsi sodelujoči so na podlagi razpisa poslali svoja dela na Pomursko pokrajinsko zvezo društev upokojencev pred samim srečanjem, kjer jih je prevzel gospod Titan in pripravil za samo srečanje pripombe na oddana dela. Srečanje se je pričelo 30. 6. ob 10. uri z nagovorom g. Danice Kocet, predsednice Komisije za kulturo in rokodelstvo pri PPZDU Murska Sobota in predsednice DU Gornja Radgona Inge Ivanek. Potem je sledil strokovni del, kjer je vodja izobraževanja predstavil, na kaj je potrebno biti pozoren ob pisanju, kaj pri prozi in kaj v pesniških delih. Prisotni so potem tudi spraševali, kar jih je glede tega zanimalo. Po opravljeni malici in kratkem sprehodu po Gornji Radgoni se je popoldne ob 15. uri srečanje nadaljevalo najprej z nastopom pevskega zbora DU Gornja Radgona in na-

govorom predsednice DU. Vsi sodelujoči so predstavili svoja dela, ki so jih poslali na srečanje. Predstavitvev je bila zelo zanimiva, tako pesmi, črtice, odlomki iz romanov in podobno. V svojih delih so nas popeljali v našo preteklost, dotaknili pa so se tudi aktualnih zadev. Na koncu je vodja izobraževanja povzel vsebino celotnega izobraževanja in dela sodelujočih ocenil kot zelo dobra, posebej pa se je ustavil v svoji oceni pri delu vsakega posameznika. Predsednica PPZDU MS Vijola Bertalanč je vsem sodelujočim izročila zahvalo za sodelovanje z željo, da se srečajo spet prihodnje leto. Prisotni so sodelovanje na srečanju ocenili kot zelo dobro, zelo dobro je bil ocenjen tudi voditelj Titan Robert Felix in sama izvedba izobraževanja v soorganizaciji DU Gornja Radgona. Na PPZDU Murska Sobota upamo, da bomo tudi ostale planirane dogodke na področju kulture letos uspeli izpeljati.

Vijola Bertalanč

Slovo Antona Pravička

Toneta ni! Aha, pa počakajmo pet minut, saj vemo da rad zamudi. Pa ga tudi po dvajsetih minutah ni bilo. To pa je malo čudno, nikoli ni izpustil seje UO PZDU Maribor ne da bi se opravičil. Nekaj je narobe? In nato, Tone je v bolnici in je zelo slab, je v reanimacijski. Ne, to ne more biti res! Izgubil je bitko za življenje. Za njim je nastala globoka vrzel, vrzel, ki je ne moreš zagrebsti kar tako.

Anton Praviček, dolgoletni predsednik DU Maribor Pobrežje, član UO PZDU Maribor, član UO Posmrtninskega sklada, funkcionar in v prvi vrsti prostovoljec, ki je rad pomagal starostnikom, je preminil, zapustil nas je na hitro, kot je živel, vedno poln življenja in idej, hudomušen, a nikoli žaljiv. Z njim potovati na izlet je bilo posebno doživetje, polno smeha in pametnih nasvetov, bil je moderator in mentor, zahteven a pravičen vodja, kar se je izkazalo predvsem, ko je kot predsednik komisije za šport pri PZDU uglasil kar zahteven orkester športnikov. Strokovno delo na področju športa je nadaljeval v Komisiji za šport pri ZDUS-u,

kjer je bil avtor in soavtor športnih pravil in navodil. Njegovo delo in razmišljanje je bilo nepogrešljivo v Upravnem odboru PZDU Maribor. Njegova videnja pri razreševanju nastalih problemov so bila vedno strokovna, premišljena, argumentirana in kar je najpomembnejše vedno povezujoča. Vzel si je čas in nam čez nekaj dni v pisni obliki predložil njegov predlog rešitve. Problem, ki je nastal, je on vzel kot nov izziv in ga v tem duhu tudi rešil. Šport je bil njegova preokupacija in kot predstavnik ZDUS-a na državnih športnih tekmovanjih je bil nepogrešljiv ocenjevalec dogajanj in na osnovi dognjan predlagal izboljšave in reševal še tako zapletene probleme, ki so se pojavili pri organizacijah tekmovanj. S takim človekom je bilo res veselje delati.

Kot predsednik DU Maribor Pobrežje je s svojim aktivnim in pozitivnim pristopom vzpostavil odlične pogoje za delo in širjenje društva. Vedno je bil dobrodošel med nami starostniki, saj se je, kljub njegovi karizmi velikega in spoštovanega gospodarstvenika v aktivnem delu življenja, poenovitel z vsakim upokojencem. Bil je

preprost, nasmejan, vedno pripravljen na dialog, pomagati na vseh področjih. Tone, pogrešamo te.

Edi Sever, foto Viljem Šetar

Boris Janez Bregant, osemdesetletnik (23. julij 1940)

Boris Bregant je vizionar! S svojim vztrajnim delom je v jeseniškem okolju pustil močno sled, ki jo čas ne bo izbrisal še vsaj nekaj naslednjih desetletij. Z inovativnimi tehničnimi rešitvami v proizvodnji, z oblikovanjem močnega in sposobnega teamskega vodenja Železarne Jesenice ter z načrtovanjem in izgradnjo nove jeklarne je preprečil propad socialističnega giganta, Jeseničanom pa zagotovil dohodek za nekaj desetletij naprej. Skrbel je za razvoj mesta Jesenice, tako gospodarsko, kulturno, socialno pa tudi za večnacionalno strpnost med Jeseničani in medsebojno povezanost prebivalcev številnih narodnosti.

Po upokojitvi opozarja na nerešene probleme slovenskih upoko-jencev, predlaga rešitve in se bori v okviru ZDUS za kvalitetno in dostojno življenje vseh ljudi v tretjem življenjskem obdobju. Ponosni smo, da je Boris Bregant že tretji mandat, od izvolitve 2008, predsednik našega društva. V teh letih je povezal jeseniške upokojence v trdno skupino prostovoljcev, ki s svojo aktivnostjo skrbimo za lepše, zdravo in prijaznejše življenje vseh upokojencev na Jesenicah in tudi v Sloveniji. Ni področja ali ustanove, kjer ne bi bili vključeni tudi upokojenci. Delujemo na športno rekreativnem, kulturnem, družabnem, socialnem, gospodarskem, izobraževalnem, zdravstvenem in medgeneracijskem področju. Pod Borisovim vodstvom smo postali po dejavnosti eno najbolj razvejanih in aktivnih društev upokojencev v Sloveniji. Z vzdrževalnimi deli je s pomočjo članov DUJ skozi leta obnovil Dom DU Jesenice in z vizi-onarskim načrtovanjem in vlaganji zagotovil njegovo samovzdrževanje, kljub splošnemu pomankanju denarja. Z nasveti in lastnim delom je pripomogel k dobremu delu Pokrajinske zveze društev upokojencev za Gorenjsko. V ZDUS je bil do prejšnjega mandata predsednik Komisije za gospodarstvo in turizem, zdaj pa je član STIMRAZ, strokovnega tima za razvoj. Z uspešnimi akcijami, opozarjanjem na težave upokojencev in predlaganjem rešitev je pripomogel k izboljšanju položaja vseh slovenskih upokojencev in posredno k uveljavljanju ZDUS kot najštevilnejše nevladne organizacije s humanitarnim poslanstvom v širšem družbeno poli-tičnem prostoru naše države. O svojem življenju je Boris pred časom napisal knjigo. Za svoje domače in prijatelje in vsaka je oštevilčena! Mladost je preživel na Žerjavcu nad Jesenicami. Po končanem študiju na Fakulteti za strojništvo v Ljubljani se je zaposlil v Železarni Jesenice in v Rimu dokončal podiplomski študij s področja vzdrževanja in logistike v metalurgiji. Od vodje vzdrževanja je z leti napredoval do samega vodstva tovarne. Dvanajst let je bil generalni direktor Železarne Jesenice. Po osamosvojitvi Slo-venije je bil v Italiji pet let direktor slovensko-italijanskega podjetja za uvoz in izvoz metalurških izdelkov Železarne Jesenice. Njegovi pomembnejši poklicni uspehi v Železarni so bili: razvoj novih pro-izvodov, izgradnja nove jeklarne, vpeljana strategija uspešnega poslovanja Acronija, izdelava načrta sanacije Železarne Jesenice v krizi po slovenski osamosvojitvi ter osvajanje evropskega trga nerjavnih proizvodov Acronija. Po družinski tragediji se je vrnil iz Italije domov na Jesenice in bil dva mandata župan. V času žu-panovanja je bil tudi državni svetnik. Kot župan ima zasluge pri spremembi celotne podobe mesta: prenova Gimnazije, prenova Čufarjevega trga, ustanovitev Visoke šole za zdravstveno nego, ustanovitev razvojne agencije Ragor, ohranitev in ožvitev starega

Jubilant pred Domom DUJ

fužinarskega naselja Stara Sava z muzejem, glasbeno šolo in tržnico, postavitev Poslovne cone s trgovskimi centri, postavitev industrijske cone Plavški travnik, razvoj in razmah pomoči starejšim na domu, ustanovitev Centra za mlade, podpora skupnosti Žarek za pomoč zasvojenecem. Začel je z ustvarjanjem novega mestnega središča (selitev občinske uprave v zgradbo nekdanje uprave Železarne Jesenice, selitev Upravne enote, Centra za socialno delo, Obrtne zbornice in notariata). Izpeljal je pobudo o so-financiranju dodatne izolacije zunanjih sten zgradb, kar je omogočilo polepšati izgled Jesenic, delavci pa so imeli delo v času krize. Bil je dober organizator in je znal v svoj team pritegniti odlične strokovnjake in garače. Skratka, jeseniški slogan, mesto jekla in cvetja, je pod Borisovim vodstvom doživelo pravi preporod.

Za svoje rezultate dela je prejel številne nagrade in priznanja: red dela z zlatim vencem (1987), plaketa občine Jesenice (1979), Panzova nagrada (1989), odlikovanje Zveze za tehnično kulturo, velika plaketa ZDUS (2018). Je častni občan mesta Jesenic (2007), častni član Zveze inženirjev in tehnikov, častni član Pihalnega orkestra Jesenice – Kranjska Gora (2001) in dobitnik priznanja Andragoškega centra Slovenije (2005). Boris je strpno-kritičen opazovalec naših družbeno političnih procesov. S pronicljivostjo in odprtostjo duha zazna težave in za sleherni problem najde ustrezno in pravo rešitev. Analitičen duh in sposobnost hipne sinteze mu omogočata, da deluje lahko hkrati na različnih, diame-tralno nasprotujočih si področjih.

Njegova delovna vnema, racionalnost in učinkovitost pa botrujeta njegovemu nenehnemu iskanju in reševanju problemov, saj mu socialni čut, nesebičnost in dobrota preprečujejo, da bi si vsak dan vzel nekaj časa za počitek na vrtu, s prekrasnim pogledom na severno ostenje Mežakle. In v tem hitenju pozablja nase in na svoje bližnje, ker mu življenje teče prehitro. Ne, ne bo se ustavil, ker potem to ne bi bil več Boris!

Besedilo in foto, Stane Arh

WELCOME

BIENVENUTO **WILLKOMMEN**

BENVENIDOS

VÄLKOMMEN
DOBRODOŠLI

Sklenite zavarovanje

Tujina z medicinsko
asistenco in potujte
brezskrbno.

Za večkratna
potovanja v tujino
priporočamo letno
zavarovanje Tujina
Multitrip* - ob sklenitvi
prejmete DARILO.

* Preverite posebej ugodno ponudbo v
času akcije.

 tujina

080 20 60
vzajemna.si

**VARUH
ZDRAVJA**
VZAJEMNA